

Härnösands
kommun

Dnr KS2022-000256

Översiktsplan 2040 – Utlåtande

Innehåll

Granskningsprocessen.....	3
Utskick	4
Dialoger.....	4
Övriga ändringar efter granskning	4
Inkomna synpunkter och kommentarer	9
Myndigheter	9
Länsstyrelsen Västernorrland	9
Trafikverket.....	24
Post- och telestyrelsen	28
Naturskyddsföreningen.....	28
Svenska kraftnät.....	32
Sjöfartsverket	32
Statens geologiska undersökning.....	33
Statens geologiska institut.....	33
Sametinget	33
Region Västernorrland	33
Fortifikationsverket	34
Försvarsmakten	34
HaV.....	34
MSB	35
Kommuner och bolag	35
Sundsvall kommun.....	35
Örnsköldsviks kommun.....	36
Sollefteå kommun	36
Timrå kommun	37
Kramfors Kommun	37
HEMAB.....	38
Kommunala pensionärsrådet	40
Företag.....	40
Hemsö Energi AB och Hemsön Skog AB.....	40
Privatpersoner och föreningar	43
Byåkers intresseförening.....	43
Häggdånger	43
Myran/Sälsten.....	44
Elöverkänslighet.....	44
LIS-område Hemsön	45
Enkätsynpunkter	46
Bilaga 1 – Kopia av missiv	50

Översiktsplan 2040 – Utlåtande

I enlighet med Plan och bygglagen 3 kap. 17 § har kommunen efter granskningen sammanställt alla inkomna synpunkter i ett utlåtande. Här redovisas vilka eventuella ändringar i planen som synpunkterna har lett till efter granskningen. Om det finns synpunkter som inte tillgodoses i planförslaget har detta särskilt motiverats. Utlåtandet bifogas övriga översiktsplanehandlingar.

Efter granskningen har ett antal revideringar och förtydliganden genomförts i översiktsplanen som i större utsträckning förväntades bemöta Länsstyrelsens synpunkter i granskningsyttrande. Av den anledningen valde Härnösands kommun att begära ett tilläggsyttrande från Länsstyrelsen i enlighet med PBL 3 kap 18 a § 2.

Inga principiella ändringar har gjorts vad gäller inriktning och mål för översiktsplanen (PBL 3 kap. 18 §). Med föreslagna revideringar läggs förslaget fram till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för godkännande och antagande.

Granskningsprocessen

Kommunstyrelsen godkände att granskningsförslaget av översiktsplan 2040 gick för granskning den 30 november 2021. Granskningsskedet skulle pågå till den 15 februari 2022. Några remissinstanser bad om anstånd, vilket resulterade i en förlängd granskningstid till den 1 mars.

Kungörelse

Översiktsplan 2040

Kungörelse

Instans	Kommunstyrelse
Förvaringsplats för handlingarna	Sambiblioteket, Servicecenter, Universitetsbacken 3A
Ansvarig för kungörelsen	Andreas Sjölander
Dokument	Kungörelse- Översiktsplan 2040.pdf (pdf, 89.8 kB)
Tillkännagivandet publicerat	2021-12-03 t.o.m. 2022-02-15

Du kan ta del av förslaget på harnosand.se/op2040 samt i fysisk form på Sambiblioteket, plan 1 och i de meröppna biblioteken i Hälledal och Viksjö.

Synpunkter på förslaget till översiktsplan ska lämnas skriftligt senast den 15/2 2022 till op@harnosand.se eller till Härnösands kommun, 871 80 Härnösand. Märk brevet med "Synpunkt översiktsplan".

Granskningen kungjordes i den lokala tidningen (Tidningen Ångermanland), på kommunens digitala anslagstavla och som nyhet på kommunens hemsida.

Granskningsförslaget fanns presenterat digitalt (både som kartberättelse och i PDF-format) på

kommunens hemsida under www.harnosand.se/op. Under granskningstiden gick det även att ta del av förslaget i fysiskt format både på Sambibliotekets (kommunens stadsbibliotek) entréplan men även på de "meröppna" biblioteken på landsbygden, i kommundelarna Högsjö och Viksjö.

Synpunkterna ska enligt plan- och bygglagen inlämnas skriftligen till kommunen. Därav hänvisades synpunkter på förslaget till ÖP-brevlådan (op@harnosand.se), till kommunens posthantering eller till den digitala enkäten som var en del av den digitala kartberättelsen.

Utskick

Handlingarna med bilagor och tillhörande missiv skickades ut till berörda myndigheter och kringliggande kommuner i enlighet med plan och bygglagen. Lokalt viktiga föreningar, kommunala råd, politiska partier inkluderades även i utskicket. Se missiv och sändlista i bilaga 1.

Dialoger

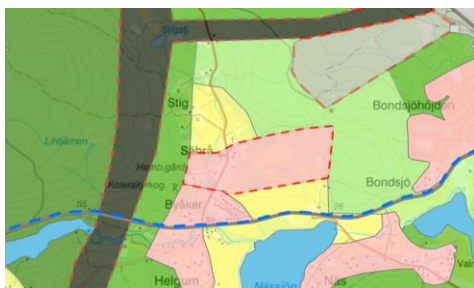
Inga riktade dialoger genomfördes i samband med granskning av översiktsplanen. Vissa föreningar, myndigheter och politiska partier anmälde sitt intresse för presentation av förslaget, på vilka grunder som det genomfördes.

Övriga ändringar efter granskning

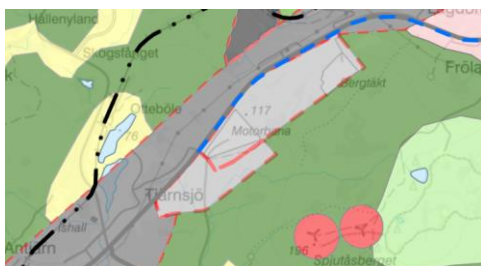
Ändringar som är genomförda i handlingen mellan tiden för granskning och antagande som inte direkt kan hänvisas som ett svar på en synpunkt, presenteras nedan.

Ändringar utifrån plats

Byåker – Tagit bort utvecklingsområde bostäder för Byåker (se streckat område i kartan nedan), efter inkommen synpunkt från Naturskyddsföreningen. En att göra punkt att adderats som ska utreda på vilket sätt som Byåker kan kompletteras med fler bostäder i framtiden.

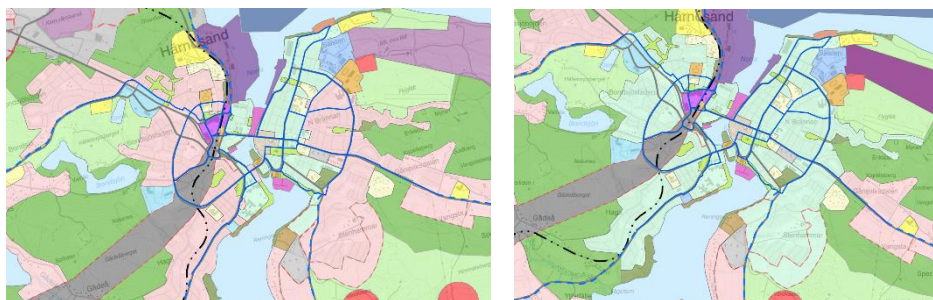
Antjärn – Utökat industriområdet efter dialog med markägarna i området. Det större området som även fanns med under granskningen kommer att vara möjligt att utveckla först på längre sikt på grund av materialtäktens verksamhet. Området runt Motorbanan på kortare sikt, vilket kommit på förslag under dialogen med markägarna. Kommunen anser att förutsättningarna är desamma och att samma utredningar kommer att behöva genomföras vid detaljplaneläggning, vilket möjliggör för komplementet i Översiktsplanen.

Saltvik – Minskat industriområdet för att passa befintliga detaljplaner och värna naturområdena runt om. Skrivningarna har kompletterats med två riktlinjer ”*Utvecklingen av Saltviks industri och verksamhetsområde kommer ta grönstruktur i anspråk och skapa fler hårdgjorda ytor vilket kräver genomtänkt dagvattenhantering*”. Grönstruktur ska värnas inom området där det är möjligt. ”*Saltvik kommer utvecklas till en stor arbetsplats vilket kommer att kräva kollektivtrafiklösningar och gång- och cykelvägar*”.

Ändringar utifrån ämne/avsnitt

Mångfunktionell bebyggelse – underkategorin ”bostäder” har tagits bort för att inte skapa begränsningar i utifrån boverkets modell. Kontorsområden har tagits bort och slagits ihop med ”mångfunktionell bebyggelse” övergripande lager. Tätortens bebyggelseområden ersätts med denna markanvändning då sammanhängande bebyggelseområdet renodlas för att innefatta områden som i förstahand innebär boendestadsdelar. Se skillnaden i kartorna nedan.

Sammanhängande bebyggelse – Redigerat ställningstagandet till att bli mer generellt, som ett komplement har en till indelning adderats för att hantera småskaliga områden långt från kommunalsentrum (se nedan). Annat samhällsviktigt ändamål har tagits bort och har blivit en del av mångfunktionell bebyggelse.

Sammanhängande bebyggelse (småskalig) – Har tillkommit för att utpeka platser som är långt från kommunalsentrum, för att göra skillnad på boendeområden i tätort som är mer tätbebyggda med större byggrätter och småskalig fritidshusbebyggelse. Likställs och utgår från befintlig översiktsplan 2011–2025, områden ”bebyggelse och rekreation”.

Andra värden – Ämnen och områden under kategorin andra värden i karttjänsten kompletteras med beskrivningar men får istället ett gemensamt ställningstagande som hänvisar till de kommunövergripande riktlinjerna under natur och kulturmiljö då det är där skyddad natur och skyddsvärda kulturmiljöer finns att läsa mer om. Samma förtydligande koppling har lagts till avsnitten Natur – skyddad natur och Kulturmiljöer – skyddsvärda kulturmiljöer.

LIS – Utökade beskrivningar från framtagandet av det tematiska tillägget har lagts in i översiktsplanen. Beskrivningar över områdena har lagts in i översiktsplanen. Området Kläffsön har tagits bort på grund av naturvärden och begränsad möjlighet till utveckling. Tagit fram en ny bilaga som heter

LIS för att komplettera PDF handlingarna med mer information då det inte finns utrymme för dem på samma sätt som i kartberättelsen.

Parker och grönområden – Riksarkivet har adderats som viktig grönyta och södra sundet har reducerats i kartlagret, lägret har tillkommit som viktig grönyta samt kolonilotsområdet på murberget har utpekats som grönyta.

Trafikinфраstruktur – Saltvikslänken har smalnats av och förtydligats. Sträckningen är fortfarande väldigt osäker, men går nu i linje med befintlig detaljplan och utveckling vid Västra Saltvik. Justering av korridor järnväg för att fungera med industriutveckling Antjärn, dialog har förts med trafikverket gällande detta.

Vindkraft – Ändrat utbredning av vindkraftområden och enskilda verk för att förtydliga dessa i kartlagren.

Bostadsförsörjning - Bebyggelseutveckling har slagits ihop med avsnittet bostadsförsörjning, riktlinjer för skolor och äldreomsorg har lagts in.

Vatten och avlopp – Ta hänsyn till – punkter har adderats för vissa områden utanför tätorten gällande VA- utveckling. Men även förtydligande riktlinje rent generellt: *"För mångfunktionell bebyggelse och industri/verksamhetsområden bör kommunal anslutning eller större enskild lösning utredas beroende på platsens förutsättningar och verksamhet."* Arbetet, de analyser och resultatet som genomförts vid framtagande av VA-programmet förklaras under avsnittet Teknisk anläggning – Avloppsrening.

Dricksvattenförsörjning har kompletterats med skrivning: *"Härnösand har nyligen möjliggjort intag från reservvattentäkt, vilket gör att kommunen är bättre rustad vid kris eller olycka. Det största vattenverket har också kompletterats med en mikrobiologisk säkerhetsbarriär som dessutom har gjort vattnet godare."* **Men även: ...***"avlopp utredas. Ibland kan en kommunal VA-anslutning vara att föredra men många gånger kan enskilda lösningar fungera lika bra och vara mer ekonomiskt för både fastighetsägaren och VA-huvudmannen"*.

Transportinfrastruktur - Sjöfart - Förtydligande skrivning gällande djuphamnens möjlighet till utveckling. *"Djuphamnen ska ges förutsättningar att fortsatt utveckla sin verksamhet för att möta framtidens behov"*.

Miljö och risker byter namn till *"Miljö och risker – Hänsyn"* – Kartmaterialet till avsnittet kommer att döpas om från "underlag" till "hänsyn" för att förtydliga kopplingen till de kommunövergripande riktlinjerna. Avsnittet har delvis omstrukturerats och utvecklats för att förtydliga flödet och läsbarheten.

Förklaring inlagd under **miljö och risker – hänsyn:** *"Kartmaterialet till avsnittet miljö och risker - hänsyn visas under "hänsyn" i kommunens digitala karttjänst många av dessa kartor är (WMS:tjänster) och uppdateras kontinuerligt och har därför inte några kommunala ställningstaganden, men ska beaktas ändå som underlag vid all efterföljande planering"*.

Avsnittet om ljusföroreningar flyttar **från miljö och risker till natur**.
Kompletteras med riktlinje: *"Härnösands kommun ska verka för att minska andelen ljusföroreningar på befintliga men även framtida utveckling av anläggningar som är kraftigt upplysta"*.

Natur – förtydligande riktlinjer har tagits fram om våtmarker, biologisk mångfald, ekosystemtjänster och ljusföroreningar.

MKN Vatten – Utökade beskrivning av potentiella åtgärder, kompletterande riktlinjer vid utveckling, adderat perspektivet gällande avrinningsområden, fler bilder och kartor. MKN vatten har lagt in som "ta hänsyn till" punkter under Mitt Härnösand: *MKN vatten ska beaktas och statusen för vattenförekomsten förbättras vid utveckling runt kommundelens sjöar och vattendrag, exempelvis genom dagvattenrening*.

MKN Luft – Kompletterande skrivning kring de åtgärder som kommunen kan se idag på en övergripande nivå och ett kompletterande ställningstagande gällande att MKN för luft måste beaktas särskilt vid förtätning.

Teknisk anläggning – Avfallshantering - Har kompletterats med riktlinjen "Återbruk av byggmaterial och befintlig bebyggelse ska premieras framför nyproduktion".

Teknisk anläggning - Dagvatten – har kompletterats med att göra punkten "Ta fram strategier för dagvattenhantering i kommunens VA-program.". Avsnittet industri och verksamheter har kompletterats med riktlinjen "Dagvattenhantering och rening ska särskilt beaktas vid utveckling av industri och verksamhetsområden för att minimera belastning på kommunens vattenförekomster". Mitt Härnösand avsnittet har vissa kommundelar kompletterats med "ta hänsyn" punkter gällande att dagvattenrening kan behöva beaktas i framtiden för att uppnå MKN vatten.

Mitt Härnösand – inledning – har kompletterats med texten:
"Kommunen behöver ta hänsyn till en mängd aspekter vid kommande utveckling, dessa hanteras i sin helhet under de kommunövergripande riktlinjerna eller under hänsyn och andra värden i plankartorna".

Härnösands tätort – Två nya riktlinjer, *"Grönstrukturen ska värnas och nya gröna inslag som parker eller grönområden utvecklas i tätorten"*.
"Avrinning och dagvattenhantering är särskilt viktigt att beakta vid förtätning och utveckling av tätorten".

Men även: *Förtätning av tätorten och Härnön specifikt kan komma att resultera i utökad trafik som kan ha en negativ inverkan på luftkvalitén. MKN för luft ska alltid beaktas och åtgärder genomföras som kan reducera framtida problemområden.*

Säbrå – Kompletteras med "ta hänsyn till" punkten: *MKN vatten ska beaktas och statusen för vattenförekomsten förbättras vid utveckling runt Ålandsfjärden och Nässjön. Liknande komplettering genomförs för industri*

och verksamhetsområdet i älandsbro kommundelscentrum. Stycket kompletteras: *Andelen hårdgjorda ytor förväntas inte bli fler, men dagvattenhantering/rening och avrinning behöver beaktas för att inte påverka den ekologiska statusen i Älandsfjärden negativt.*

Öarna – Bostäder kompletteras med: *”Öarna är stora och är förhållandevis oexploaterade. Bebyggelsestrukturen är koncentrerad till specifika områden vilka de flesta är i anslutning till havsmiljön vilket kräver att MKN vatten beaktas särskilt”.*

Förändrad skrivning: *Resterande områden Utanö, Hultom, Dalom och Nordanö ska enbart småskalig enstaka bebyggelse tillåtas.*

Förändrad skrivning: *Kommunen har ett markinnehav i Dalom som kan komma att utvecklas för besöksnäringen exempelvis i form av fritidsby eller annan småskalig utveckling för friluftslivet som kan samspela med naturen.*

Blir att göra punkt: *Pendlarparkering, service och annan utveckling av Sanna färjeläge ska verkas för tillsammans med Trafikverket.*

Häggdånger – Kompletteras med ta hänsyn punkten *MKN vatten ska beaktas och statusen för vattenförekomsten förbättras vid utveckling runt kommundelens kust, sjöar och vattendrag, exempelvis genom dagvattenrening.* Kompletterande skrivningar - *Det finns ett intresse av att fortsätta utveckla bebyggelse kring kommundelens vattenområden, här behöver MKN vatten beaktas särskilt för att förbättra den ekologiska statusen för vattenförekomsterna, exempelvis genom dagvattenrening.*

Industri och verksamhet kring Antjärn förtydligas i text. Ta hänsyn till punkter har adderats till avsnittet, gällande våtmarker, naturvärden och MKN vatten.

Följande att göra punkter har tagits bort eller förflyttats till andra delar av handlingsplanen

Regionala samband	Fortsatt verka för god samverkan med myndigheter, regioner och kringliggande kommuner.	Fortlöpande	Utvecklingsenheten
Bebyggelse	En översyn av allmänna platser/grönområden i Härnösands tätort och kommundelscentrum som kan tillskapas nya värden eller gemensamhets ytor.	0-4 år	Teknikavdelningen
Bebyggelse	Utreda allmän höjdsättning för bostadsbebyggelse i närheten av vattenområden som kan komma att få förhöjda vattennivåer i framtiden.	0-4 år	Plan- och bygg avdelningen

Bebyggelse	Ta fram ett program för hållbart byggande i Härnösands kommun.	0–4 år	Plan- och byggavdelningen
Trafik och transporter	Ta fram en gång- och cykelplan.	0-4 år	Teknikavdelningen
Trafik och transporter	Vägvisningsplan ska tas fram.	0-4 år	Teknikavdelningen
Trafik och transporter	Åtgärder efter Södra vägen bör genomföras för att öka trafiksäkerheten och tillgängligheten i avvaktan på en ny dragningsplan av E4.	Fortlöpande	Teknikavdelningen i samverkan med Trafikverket.

Följande att göra punkter har adderats

Teknisk anläggning	Genomföra en översyn av befintligt verksamhetsområde för VA.	0-4 år	Härnösands energi och miljö AB
Teknisk anläggning	Ta fram strategier för dagvattenhantering i kommunens VA-program.	0-4 år	Härnösands energi och miljö AB

Inkomna synpunkter och kommentarer

Myndigheter

Länsstyrelsen Västernorrland

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. Ambitionen som anges, att Härnösands kommun har som övergripande mål att vara en ledande miljökommun med ett aktivt omställningsarbete till en fossilfri ekonomi, uppskattas och ger en bra grund för arbetet med en mer hållbar samhällsplanering.

Länsstyrelsen bedömer att berörda riksintressen samt mellankommunala frågor, i huvudsak tillgodoses på ett tillfredsställande sätt i planförslaget.

Länsstyrelsen bedömer att det inte går att utläsa att översiktsplanen medverkar till att MKN vatten följs.

Länsstyrelsen bedömer att den landsbygdsutveckling i strandnära läge som föreslås i översiktsplanen är bristfälligt redovisad.

Länsstyrelsen bedömer att det inte går att avgöra av planförslaget om bebyggelse och byggnadsverk kan bli olämpliga med hänsyn till människors hälsa, säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Riksintressen*Kommunikationer (3 kap. 8 § MB)***Väg**

Länsstyrelsen anser att kommunens förslag till skrivning angående riksintresse på väg är otydlig. Följande skrivning föreslås istället: ” Trafikverket har tagit fram ett förslag på revidering av riksintresseanspråk för kommunikationer utifrån den översyn av kriterier som har gjorts. Förslaget innebär bl a att väg 90 och 331 fortsättningsvis inte kommer utgöra riksintressen. Förbifart E4 kommer inte att markeras på karta utan den ingår i riksintresset för befintlig E4.”

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer beaktas i sin helhet och skrivningen ändras enligt förslag.

Trafikverket har samma åsikt som i samrådsskedet, att vandringsleden i dagsläget inte kan gå över Höga kusten bron. Man bör därför inte heller redovisa på kartorna och i text att vandringsleden går över bron, utan att den slutar vid Mörtsal. Aanledningen till att det man inte ska gå över bron är att det ej finns trottoar utan endast en smal vägren. Det blir inte trafiksäkert för de oskyddade trafikanterna och är även olämpligt för motortrafiken.

Kommunens kommentar: Mark och vattenanvändningskartorna redigeras enligt synpunkten, Härnösands kommun anser fortfarande att detta är något som kan utredas på långsikt med den utveckling som sker på båda sidor av brofästet nu i närtid. Därav kartstår skrivningarna.

Järnväg

Länsstyrelsen noterar att kommunens syn på riksintressekorridoren för ny järnväg inte är överensstämmande med statens intressen. Någon avsmalning går inte att göra innan linjestudien är genomförd. Däremot går det i vissa enskilda fall att göra en bedömning i vilken grad en exploatering inom korridoren påverkar riksintresset. Exempel på sådana gjorda bedömningar är för ett område i Antjärn och för ett företag vid Kretsloppsparken.

Kommunens kommentar: Den beslutade riksintressekorridoren presenteras under riksintressen, de enskilda fallen som Trafikverket hänvisar till presenteras i kommunens mark- och vattenanvändningskartor. Synpunkten kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanen.

Totalförsvaret (3 kap. 9 § MB)

Länsstyrelsen noterar att Härnösands kommun till viss del omhändertagit de synpunkter angående riksintresse totalförsvaret som lämnades vid samrådet. Länsstyrelsen vill fortsatt upplysa om att inom totalförsvarets påverkansområden riskerar ny bebyggelse att påtagligt skada riksintressena. Länsstyrelsen önskar förtydligande gällande vad bebyggelsen inom påverkansområdena innebär samt hur kommunen bedömer att riksintresset tillgodoses för de områdena.

Kommunens kommentar: Det är svårt att säga i vilken omfattning kommunens utveckling i dessa områden kommer att påverka totalförsvarets påverkansområden då det enbart handlar om enstaka

bebyggelsekompletteringar. Därför ska denna utveckling remissas till försvarsmakten vid detaljplanering och eller bygglov. Avsnittet om riksintressen kompletteras med denna skrivning.

Länsstyrelsen föreslår att benämningarna i kartan som visar totalförsvarets riksintressen ändras i enlighet med riksintressekatalogen. I kartan står det exempelvis influensområden istället för påverkansområden.

Kommunens kommentar: Kartmaterialet kommer att ändras till rätt benämning.

Kulturmiljövård (3 kap. 8§ MB)

Länsstyrelsens synpunkter i samrådet kring kulturmiljövård har beaktats. Länsstyrelsen anser att det är viktigt och positivt att kommunen nu har för avsikt att förnya kulturmiljöinventeringarna, ta fram ett kulturmiljöprogram samt se över befintliga detaljplaner för att ge fullvärdigt skydd för kulturvärden. Utifrån detaljeringsgraden i befintligt förslag till översiktsplan, kan kommande detaljplanskeden behöva upprätta miljökonsekvensbeskrivning med avseende på riksintressekulturmiljö.

Länsstyrelsen önskar att de tre kommundelarna som innehar ett riksintresseområde för kulturmiljövård, kan få en hänvisning till kapitlet för riksintressebeskrivningarna för detta platser. Kommande kulturmiljöprogram bör kunna ta tydligare ställning till hur man ämnar tillgodose dess värden. På sida 91 under rubriken 'ta hänsyn till' är riksintressebeskrivningen av Vagnön felaktig och bör korrigeras till; "Vagnön är av riksintresse för kulturmiljövård. Här finns kuströsemiljö med stråk av brons- och järnåldersrosen." Befintlig skrivning är lämningar och rösemiljö. Det är rösemiljön som är själva lämningarna.

I kapitlet Riksintressen på sida 116 bör kommunen överväga att ta bort citationstecknet kring "påtaglig skada" så att det står enbart påtaglig skada. Skrivningen blir annars otydlig.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen kommer att revideras utifrån föreslagen skrivning och kompletteras med hänvisning enligt förslag. Citationstecknen tas bort för att vara tydligare.

Naturvård (3 kap. 6 § MB)

Länsstyrelsens synpunkter i samrådet, kring riksintresse naturvård, har beaktats. Länsstyrelsen noterar vidare att de båda riksintressena för framtida E4 och framtida järnväg passerar över Gådeåns vattensystem som är ett utpekade område av riksintresse för naturvård. Vattensystemets värden får inte komma till skada och det är bra att Härnösands kommun lyfter att påverkan kommer att behöva beskrivas och bedömas i kommande planeringsskede.

Det finns formuleringar i befintlig skrivning rörande Natura 2000, riksintresse enligt 4 kap. 7§ MB som bör förtydligas: På sidan 47 föreslår vi att kommunen ersätter befintlig text med; "Länsstyrelsen i Västernorrland är förvaltare för alla Natura 2000-områden i kommunen och ansvariga för bland annat

bevarandeåtgärder inom respektive område. Viktiga aktörer är också Skogsstyrelsen, Härnösands kommun, markägare och jordbrukare.”

Det bör även, i samband med att Natura 2000 beskrivs, nämnas att **det krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken om man vill bedriva verksamheter och vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom ett Natura 2000-område**. Man behöver alltså hänvisa både till kap 7 i miljöbalken (skydd av områden) och miljöbalkens kap 3–4 (riksintressen).

Kommunens kommentar: Översiktsplanen kommer att revideras utifrån föreslagen skrivning: ”det krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken om man vill bedriva verksamheter och vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom ett Natura 2000-område”.

Miljökvalitetsnormer

MKN – Vatten (5 kap MB)

Länsstyrelsen bedömer att det fortsatt saknas avgörande underlag för att kunna bedöma MKN-vatten enligt 5 kapitlet MB.

Miljökvalitetsnormerna för vatten anger en lägsta nivå för den kvalitet olika vattenförekomster ska ha uppnått vid en viss tidpunkt. Svensk vattenförvaltning utgår ifrån EU:s ramdirektiv för vatten som har införlivats i svensk lag-stiftning genom miljöbalken. Det är Vattenmyndigheterna som kartlägger vilken status som vattenförekomsterna har, beslutar om miljökvalitetsnormer, förvaltningsplaner och åtgärdsprogram. Av åtgärdsprogrammen fram-går vilka åtgärder som behöver genomföras för att miljökvalitetsnormer ska följas och vem som är ansvarig för att olika åtgärder genomförs. Åtgärdena handlar bland annat om att kommunerna ska genomföra förvaltningsövergripande vattenplanering, utöka tillsynen av miljöfarliga verksamheter, förorenade områden och jordbruket och att översikts- och detaljplanering ska bedrivas på ett sådant sätt att det bidrar till att miljökvalitetsnormer kan följas.

Länsstyrelsen noterar att kommunen har ett pågående arbete med att ta fram ett VA program, som planeras vara klart innevarande år, där bland annat MKN för vattenförekomster ska vara en del. Länsstyrelsen anser att det är viktigt och positivt att kommunen påbörjat detta arbete och framförde i samrådet vikten av att arbetet synkroniseras ihop med översiktsplanen.

Kommunen beskriver själva att fler av översiktsplanens utbyggnadsområden och utvecklingsområden för bostäder, näringsliv/turism eller verksamheter ligger nära sjöar, vattendrag eller kustvatten som omfattas av miljökvalitetsnormer. Störst risk för påverkan på MKN vatten, bedöms ligga i nybyggnad eller ombyggnad i strandnära lägen och de medföljande riskerna med övergödning, tillförsel av miljöfarliga ämnen samt hydromorfologiska förändringar i strandzonen.

I planförslaget finner Länsstyrelsen information om status och gällande normer för vattenförekomster i karta. Det framgår också av planförslaget under riktlinjer, att förändrad markanvändning ska bidra till att MKN enligt vattendirektivet, uppfylls samt att vid påtaglig utveckling och förtätning av bebyggelse, verksamheter eller areella näringar i närheten av vattenförekomster

ska den ekologiska och kemiska statusen beaktas för att inte påverka dem negativt.

Planalternativet innehåller dock inga konkreta åtgärder som bidrar till förbättringar i så stor omfattning att miljökvalitetsnormerna bedöms kunna uppnås, men bedöms inte heller bidra till försämring. Kommunens avsikt är att beskrivning av tillståndet och påverkanskällor för kommunens kustvatten, sjöar och vattendrag samt lämpliga åtgärder för att nå miljökvalitetsnormerna kommer att ingå i den VA-plan som är under framtagande.

Då miljökvalitetsnormerna för ett antal vattenförekomster inte uppfylls i nuläget behöver arbetet med att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten intensifieras. Avsaknaden av integrerad helhetssyn av vattenfrågan riskerar även att direkt påverka statusen i berörda vattenförekomster negativt.

Kommunens kommentar: Kommunen håller med och kompletterar översiktsplanen med den informationen.

Länsstyrelsen saknar fortfarande ett resonemang om hur yt- och grundvatten påverkas av olika ingrepp på miljön, detta bör finnas under varje del som har en påverkan på vatten. Här räknas även fysiska ingrepp in, ingrepp på hydromorfologin. Om det innebär fysisk påverkan, påverkan av miljögifter, påverkan på övergödning, etcetera, bör stå med i varje del.

Kommunens kommentar: kommunen anser att det kommer att bli ett alldeles för omfattande komplement för att göra handlingen användbar. På en detaljnivå har kommunen inte idag den informationen, då viss utveckling som utpekats i översiktsplanen inte är beslutad i detalj.

Exempel på relevanta belastningar under rubrikerna avloppsledning och dagvatten kan vara att avloppsvatten även bidrar till spridning av mikroplaster och läkemedel samt att snömassor kan innehålla skadliga ämnen och ställningstaganden kring dessa belastningar.

Kommunens kommentar: dagvattenavsnittet kompletteras med denna skrivning.

Länsstyrelsen saknar fortfarande ett resonemang kring avrinningsområden i översiktsplanen. Att se vatten ur ett avrinningsperspektiv är viktigt, då in-grepp längre upp i ett avrinningsområde kan påverka områden längre ner. Dels i vattendrag och sjöar, dels mellan land och hav. Att utgå från ett avrinningsperspektiv ger goda förutsättningar till att MKN vatten kan följas. Länsstyrelsen saknar även ett utvecklat resonemang kring LIS-områden och MKN för vatten.

Kommunens kommentar: Kommunen kompletterar översiktsplanens avsnitt om MKN vatten med förtydligande beskrivningar och kartmaterial kring avrinningsområden och LIS avsnittet kompletteras med skrivning kring MKN vatten.

Länsstyrelsen anser att MKN för vatten, även behöver utvecklas med hänvisning till Havs- och vattenmyndighetens (HaV) föreskrifter (HVMFS 2012:18) om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljökvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön, samt Åtgärdsprogram för havsmiljön. En beskrivning av status och relevanta belastningar bör tillföras planförslaget.

Kommunens kommentar: Avsnittet om MKN vatten kompletteras med dessa föreskrifter och åtgärdsprogram under läs mer. En förtydligande skrivning gällande statusen på kustområdet adderas.

MKN – Luft (5 kap MB)

Länsstyrelsen anser att kommunen i större mån bör konkretisera vilka åtgärder som planeras för framtiden för att minimera en påverkan eller hur kommunen planerar för att ytterligare förbättra luftkvaliteten inom kommunen, snarare än att ha målet att bibehålla den nivå kommunen ligger på idag. Detta är relevant med tanke på den samverkan för luftövervakning i Västernorrland, gällande för åren 2021 – 2024, som kommunen har varit delaktig i att ta fram tillsammans med länets övriga kommuner.

I planförslaget skriver kommunen att miljökvalitetsnormerna för utomhus-luft aldrig har överskridits men ska värnas och utredas i kommande plane-ring. Kommunen skriver också att miljökvalitetsnormer är minimikrav som alltid ska uppfyllas. Länsstyrelsen vill även uppmärksamma kommunen på att det aktuella luft-kvalitetsdirektivet är just nu under revidering där WHO:s nya riktlinjer kommer att utgöra ett viktigt underlag och där de flesta av riktvärdena plan-eras att skärpas än mer. En ny luftkvalitetsförordning förväntas vara på plats i Sverige tidigast 2025.

Kommunens kommentar: Då nivåerna aldrig har överskridits finns inga idag utpekade åtgärder i Härnösands kommun, mer än att verka för då exempelvis en minskad bilanvändning i den fysiska planeringen och att särskilt beakta MKN för luft vid fortsatt förtätning av Härnösands tätort. Samtidigt går bilanvändningen över till hållbarare drivmedel som ex. el vilket i sin tur kan minimera utsläpp som kan ha en negativ inverkan på luftmiljön. Översiktsplanen har kompletterats med skrivning kring bilanvändningen och förtydligande riktlinjer.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Länsstyrelsen bedömer att den landsbygdsutveckling i strandnära läge som föreslås i översiktsplanen är bristfälligt redovisad och därför inte kan anses vara förenlig med 7 kap. 18§, första stycket miljöbalken. Enligt kommunen ska det tematiska tillägget för landsbygdsutveckling i strandnära läge (2015) ersättas och endast fungera som ett underlag när ny översiktsplan antas. Det framgår också av planhandlingen att kommunen har för avsikt att göra en översyn av befintliga och nya LIS-områden under peri-oden till nästa översyn av översiktsplanen.

Länsstyrelsen anser att om det tidigare tematiska tillägget klassas som underlag i framtiden bör kommunen arbeta in det som står i underlaget i översiktsplanen på ett tydligare sätt. I planförslaget saknas en beskrivning av och motivering till

de utpekade LIS-områdena. Kommunen behöver kunna visa på att områdena är lämpliga och att syftet med den tillkommande bebyggelsen är sådan som kan stimulera landsbygdsutvecklingen på platsen i enlighet med lagstiftningen.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har uppdaterats med uppdaterade beskrivningar om områdena under avsnittet LIS till PDF versionen av översiktsplanen har LIS-avsnittet utvecklats till en bilaga då informationen är för omfattande.

Länsstyrelsen anser att det för tydlighetens skull vore önskvärt att LIS-områdenas syfte (bostäder eller besöksnäring) anges i det specifika kartsnittet så att man inte behöver klicka i andra kartsnitt för att förstå vad LIS-området syftar till.

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer inte generera några ändringar i översiktsplanen då kommunen i framtiden inte vet vilken typ av utveckling som kommer att genomföras på platsen i framtiden som leder till landsbygdsutveckling. Det kommer hanteras i efterföljande planering. Beskrivningar om vilken typ av utveckling som kommunen gärna ser för områdena finns i beskrivningarna för respektive område.

Länsstyrelsen tycker fortsatt att LIS-området som ligger inom kommundelen Härnösands tätort vid Pålviken är tveksam och efterfrågar kommunens syn kring vad som anses vara landsbygd i översiktsplanen. Länsstyrelsen anser att kommunen bör vara restriktiva att föreslå LIS-områden längs länets kuster samt i eller i närheten av tätorter.

Kommunens kommentar: Pålviken är redan ett bebyggt område där LIS-skälet kan vara en möjliggörare för att utveckla befintlig bebyggelse. Härnösands kommun håller med Länsstyrelsen om restriktivitet efter kusten och har på dessa grunder tagit bort vissa LIS-områden. Kommunen anser att Pålviken är ett område utanför Härnösands tätort vilket innebär att kommunen inte ser någon anledning att ta bort LIS området i Pålviken i dagsläget.

Bland LIS-områdena finns ett flertal föreslagna exploateringsområden som ligger inom områden med höga naturvärden. Det gäller tex naturvårdsobjekt med kända höga naturvärden som Barsviken, Sjösjön/Kyrksjön och Hägg-sjön samt Dalomsviken. Länsstyrelsen kan inte se att någon naturvärdesinventering har utförts före utpekandet och att det för många områden saknas underlag.

Kommunens kommentar: GIS-analys och platsbesök genomfördes vid framtagande av det tematiska tillägget. Vid dispensprövningar har många av områdena besökts igen av kommunens planekolog. Vid kommande dispensprövningar och eller detaljplanläggning kommer naturvärdesinventeringar att behöva genomföras för vissa av områdena.

LIS-området vid Dalomsviken innebär en intressekonflikt mellan exploatering och marina naturvärden. Viken har ett högt naturvärde och stranden är i princip oexploaterad. I Översiktsplanen anges att bebyggelse ska koncentreras till redan befintlig bebyggelse. Länsstyrelsen anser inte att detta ställningstagande

stämmer för LIS-objektet i Dalomsviken, vars stränder i princip varken har någon bebyggelse eller några bryggor.

Kommunens kommentar: De höga naturvärdena ska beaktas om det sker en utveckling av området. Kommunen ser fortsatt ett värde i att utveckla området med varsamhet för friluftsliv och rekreation i framtiden. På dessa grunder ser kommunen ingen anledning till att ta bort LIS-området i Dalomsviken.

Länsstyrelsen noterar att ett flertal LIS-områden ligger inom område där det finns utpekade risker kopplat till exempelvis ras- och skred eller klimatanpassning. Kommunen bör se över sina utpekanden i dessa LIS-områden.

Kommunens kommentar: Alla områden har setts över utifrån bl.a. dessa nämnda aspekter. Områdena som finns kvar i översiktsplan 2040 anses inte på denna övergripande nivå vara problematiska ur dessa avseenden. Däremot måste efterföljande detaljplanering och dispensprövning genomföra kompletterande utredningar där det finns ett behov, exempelvis ovan nämnda risker.

Länsstyrelsen vill betona att flera LIS-områden är belägna inom jordbruksmark och att brukningsvärd jordbruksmark endast får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och ingen annan alternativ lokalisering finns. Kommunen skulle med fördel redovisa denna konflikt och föra ett resonemang kring hur frågan om jordbruksmark ska hanteras i kommande plan-lov- och dispensärenden för de LIS-områden där detta kan bli aktuellt.

Kommunens kommentar: LIS-områdena är övergripande områden, samma riktlinjer gäller för dessa områden som all annan utveckling, riktlinjer om byggande i jordbrukslandskapet återfinns under avsnittet Areella näringar. Översiktsplanens LIS-avsnitt har kompletterats med samma riktlinjer för tydlighet.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen har ingen synpunkt på mellankommunala frågor i förslag till översiktsplan i granskningsskedet men upprepar upplysningarna från samrådet att frågan kring avrinningsområden, är en lämplig fråga för mellankommunal samverkan.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen uppdateras med denna information under avsnittet – mellankommunala intressen.

Hälsa, säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

Länsstyrelsen bedömer att det inte går att avgöra av planförslaget om bebyggelse och byggnadsverk kan bli olämpliga med hänsyn till människors hälsa, säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Klimatrelaterade risker

Ras och skred beskrivs nu i fler av Ortsbeskrivningarna. Det finns kartor som visar områden känsliga för ras, skred och erosion. Kommunen ger riktlinjen att vid utveckling i områden där det finns risk för ras, skred och erosion behöver

framtagna utredningar och underlag särskilt beaktas och vid be-hov mer detaljerade geotekniska utredningar genomförs.

Länsstyrelsen anser dock att det fortfarande saknas kommunens syn på risken för den redan byggda miljön till följd av klimatrelaterade olyckor.

Läns-styrelsen rekommenderar att översiktsplanen kompletteras med det. De klimatrelaterade risker som berör markens hållfasthet är otydligt beskrivna under avsnittet Klimatanpassning. Informationen handlar om att risken för ras, skred och erosion ökar i ett förändrat klimat. Det blir otydligt hur kommunen hanterar denna typ av risk utifrån det längre tidsperspektivet samt vilka åtgärder man vill genomföra för att minska dessa risker.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har uppdaterats med förtydligande skrivningar om vad som kan genomföras på en strategisk nivå för att undvika risker till följd av ett förändrat klimat under avsnittet klimatförändringar - klimatanpassning. Kommunen vill dock påpeka att det inte går att vara mer detaljerad i en översiktsplan utan att gå in och peka ut särskilda bostadsområden. Detta kommer hanteras i kommunens fortlöpande klimatanpassningsarbete.

Syftet med den nya paragrafen i PBL (3kap 5§) om att redovisa var områden finns med klimatrelaterade risker är att stärka kommunernas klimatanpassningsarbete genom att skapa en samlad bild av de klimatrelaterade riskerna i kommunen, skapa förståelse för sårbarheter och konsekvenser samt att skapa ett underlag för riskacceptans eller en plan för åtgärder.

Kommunen behöver identifiera miljöer som riskerar att drabbas av klimatrelaterade risker samt ta ställning till hur kommunen avser att hantera dessa risker.

Kommunens kommentar: Områden som kommunen behöver fortsätta utreda och hantera tillsammans med myndigheter, fastighetsägare och privatpersoner pekas ut i karta i klimatanpassningskapitlet.

Detta bör göras tydligare i översiktsplanen var dessa områden som är olämpliga att bebygga finns, så att det blir tydligt att det finns klimatrelaterade risker på dessa platser. Om så är fallet bör de geografiska platserna redovisas. Det görs med fördel i en kommuntäckande karta. Där kan även områden som man valt att inte planera för fortsatt utveckling, men som har en befintlig bebyggelse redovisas, så att det är tydligt var kommunens risker finns. En riktlinje är angiven under avsnittet ”Ras, skred och erosion”: ”att man vid utveckling i områden där det finns risk för ras, skred och erosion behöver framtagna utredningar och underlag särskilt beaktas och vid behov mer detaljerade geotekniska utredningar genomförs” Länsstyrelsen vill understryka det befintliga lagkravet att det i samband med detaljplanering alltid ska utföras bedömning av ras, skred och erosion i enlighet med PBL.

Kommunens kommentar: riskområden som kan vara olämpliga att bebygga pekas ut i underlag och förklaras i avsnittet hänsyn. Det är dock svårt att vara mer specifik i detta tidiga skede, då mer utredningar behövs för dessa platser.

Dessa utredningar som ex. geologi genomförs vid framtagande av detaljplan, vilket innebär att frågan hanteras mer ingående i den efterföljande planeringen.

I planhandlingen nämns att kommunen genomfört en kartläggning av konsekvenser av kraftiga skyfall, som sedan ska ligga till grund för en skyfallsplan. **Denna kartering saknas i kartunderlagen i plankartan. Även om någon skyfallsplan inte är framtagen ännu, kan detta underlag ändå visa var riskområden för översvämning i lågpunkter kan finnas, något som kan vara viktig information för framtida planläggning, såsom planläggning av exempelvis mångfunktionella ytor.** Detta underlag är även viktigt för att kunna följa de föreslagna riktlinjerna för att minska riskerna för översvämning i kommunen.

Kommunens kommentar: Skyfallskarteringen läggs in som en övergripande bild för att visa på områden som har förhöjda risker ur ett framtida klimat. Materialet finns i sin helhet internt och används vid all planering.

Miljöfarlig verksamhet

Länsstyrelsen anser att kommunens syn på hur miljöfarliga verksamheter bör planeras, saknas i planförslaget samt att platserna bör visas i kartor. **Det kan till exempel ske under avsnitten "Verksamheter och industri" för de olika kommundelarna i del 3, där man skulle kunna ta upp hur etablering eller utveckling av miljöfarlig verksamhet ska hanteras.** Vid utpekande av lämpliga (eller olämpliga) områden bör även klimatförändringen och till den relaterade effekter som rasrisk, dagvattenbildning och -avrinning vid extremväder, översvämningar, markpåverkan med mera, ingå i bedömningen. Det kan vara särskild angelägen för kommundelen Högsjö.

Kommunens kommentar: Detta behöver hanteras i efterföljande planering då det inte går att veta vilken typ av miljöfarlig verksamhet som det skulle kunna vara. Kommunövergripande riktlinjer och hänsyns riktlinjerna gäller även denna typ av utveckling.

I den övergripanden texten om miljöfarlig verksamhet, i översiktsplanens del 2, s. 74 anges att: *"Kemikalieverksamheterna omfattas av Sevesolagstiftningen som innehar en högre och lägre kravnivå."* Länsstyrelsen anser att syftningen kan bli otydligt; "Kemikalieverksamhet" är ingen definierat begrepp. Närmast till hands skulle i så fall ligga miljöfarliga verksamheter som kräver tillstånd eller anmälan enligt 12 eller 13 kap. Miljöprövningsförordningen (2013:251, MPF).

Kommunens kommentar: Översiktsplanen uppdateras med föreslagen hänvisning till lagstiftningen som en förklaring till det av kommunen valda begreppet.

Det finns i Härnösands kommun en miljöfarlig verksamhet som kan betecknas som "kemikalieverksamhet" enligt denna definition och den är inte klassat enligt Sevesolagen (SFS 1999:381). De miljöfarliga verksamheter som har klassats enligt Sevesolagen faller däremot under 20 kap. MPF (Hantering av bränslen) när det gäller verksamheten med den högre kravnivån och under 4

kap. MPF (Utvinning av material) när det gäller de två verksamhet-erna på den lägre kravnivån. Beskrivningen av dem som ”kemikalieverk-samhet” är något missvisande. Länsstyrelsen ser positivt på att en handlingsplan för skyfall inom område miljö och risker tas fram (Handlingsplan, s.4).

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har uppdaterats med ny skrivning i linje med Länsstyrelsens synpunkt.

Länsstyrelsen utgår ifrån att rubrikens syftning till ”skyfall” är en generalisering och att handlingsplanen i själva verket tar upp alla negativa vädereffekter av klimatförändringen. Miljöfarliga verksamheter kan påverkas mycket negativt inte bara av sky-fall, utan även av längre torrperioder, värmeböljor, snöoväder och stark snö-smälta mm. Den negativa påverkan kan till exempel ske genom ändringar på dagvattensbildning som stör miljöfarliga verksamheter som reningsverk, av-fallsanläggningar eller andra anläggningar med stora, hårdgjorda ytor som kan vara förorenade.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med en skrivning kring risker vid klimatförändringar och miljöfarliga verksamheter.

För verksamheter som omfattas av Sevesolagstiftningen ska kommunen där en verksamhet är lokaliserad, se till att allmänheten får tillgång till aktuell information om verksamheterna. I vilket/a forum allmänheten får tillgång till informationen samt hur lättillgänglig den är, har stor betydelse men har tidigare inte prioriterats av kommunerna trots gällande bestämmelser. Skyl-digheter gällande information till allmänheten regleras i 14 § Sevesolagen (1999:381).

Kommunens kommentar: Detta arbete genomförs idag.

Förorenade områden

Länsstyrelsen anser att några synpunkter kvarstår från samrådet samt att det finns otydligheter i planhandlingarna; Kommunen bör nämna att det kan förekomma fler förorenade sediment i an-slutning till förorenade områden. När Gustavsviks varv nämns på sida 106, bör det nämnas att utvecklingen även bör ta hänsyn till potentiella föroreningar samt att det kan förekomma fler förorenade sediment.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen kompletteras med denna information.

Enligt hållbarhetsbedömningen (MKB) ska kommunen åtgärda förorenade områden i riskklass 1 och 2 senast 2050 samt sanera förorenade sediment i Nattviken, men detta finns inte med i planförslaget. I samrådsversionen av handlingsplanen fanns muddring av Nattvikens farled med samt åtgärder av förorenade områden riskklass 1 och 2 senast 2050. Om handlingsplanen har reviderats kring detta bör samrådsredogörelsen notera det.

Kommunens kommentar: översiktsplanen kompletteras med denna målsättning igen under avsnittet om förorenade områden.

Kommunen behöver tydliggöra hanteringen av sina nedlagda deponier och då framförallt Myran som är riskklass 1 och ligger inom ett populärt friluft-

område på Härnön. Det framgår av planförslaget att Högslätten är ett prioriterat utvecklingsområde avseende fritid, idrott och motion. Eftersom motionsslingorna sträcker sig ända bort till Myrans deponi kan det vara värt att nämnas att det är ett förorenat område, och inte bara Härnöns skjutfält och övningsområde.

Översiktsplanen tar inte ställning till pågående deponier och vilken syn kommunen har på dessa.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen kompletteras med ett avsnitt gällande deponier under Miljö och risker.

Buller

Länsstyrelsen ställer sig positiv till kommunens förslag gällande framtagande av en översiktlig bullerkartering för områden i nära anslutning till väg/järnväg och annan störande verksamhet.

Transportled för farligt gods och säkerhetsavstånd

I översiktsplanen beskrivs att i Härnösands kommun är E4, väg 90 och väg 331 primära transportvägar för farligt gods och att intill statligt vägnät ska Trafikverkets säkerhetsavstånd gälla och beaktas vid planering och exploatering för att minimera skador vid olycka.

Länsstyrelsen vill tydliggöra att vid detaljplanering eller bygglov inom 150 meter från en farligt gods transportled bör man göra riskanalyser, även om man klarar angivna skyddsavstånd kan det ändå krävas riskanalyser. Det gäller särskilt farliga verksamheter som kan utgöra en risk om det uppstår ett utsläpp eller händer en olycka som kan få påverkan på själva farligt godslederna. På alla Trafikverkets järnvägar ska farligt gods kunna transporteras.

Kommunens kommentar: Förtydligande skrivning: "Vid detaljplanering eller bygglov inom 150 meter från en farligt gods transportled bör riskanalyser genomföras" kommer att kompletteras i avsnittet miljö och risker i översiktsplanen.

För objekt som inte ligger inom detaljplan och som inte kräver bygglov gäller enligt 47 § väglagen en tillståndspliktig zon på minst tolv meter från en väg. Inom detta område ska om möjligt inte finnas byggnader eller andra anordningar som kan äventyra trafiksäkerheten. Länsstyrelsen beslutar om tillstånd inom tillståndspliktig zon från väg. För vissa vägar gäller en utökad tillståndsplikt på 25, 30 eller 40 meter. Länsstyrelsen anser att detta gärna kan kompletteras planförslaget.

Kommunens kommentar: Synpunkterna kommer generera en komplettering under avsnittet transportinfrastruktur, motortrafik. "För utveckling av objekt som inte ligger inom detaljplan och som inte kräver bygglov gäller enligt väglagen en tillståndspliktig zon på minst 12 meter från en väg. På vissa vägar gäller utökad tillståndsplikt. Inom detta område ska om möjligt inte finnas byggnader eller andra anordningar som kan äventyra trafiksäkerheten."

Länsstyrelsen anser att följande riktlinje är felaktig: Under rubriken ”Transportinfrastruktur”, står att farligt gods i största möjligaste mån ska undvikas efter Stigsjövägen för att skydda dricksvattenförsörjningen vid olyckor. Länsstyrelsen anser att det säkraste sättet att transportera farligt gods är just på vägar där man vidtagit säkerhetshöjande åtgärder såsom man gjort på Stigsjövägen. Det blir olämpligt att rekommendera andra transportleder för farligt gods. Länsstyrelsen noterar dock att i granskningsförslaget har information lagts till om vägar som har inskränkningar för trafik med farligt gods med kopplingar till skyddet av kommunala vattentäkter.

Kommunens kommentar: Kommunen ser inte den skrivning som länsstyrelsen hänvisar till, tolkar synpunkten som att den kanske varit i ett tidigare planförslag.

Dricksvatten och avlopp

Länsstyrelsen har noterat att VA programmet förväntas vara klart innevarande år. Länsstyrelsen gav synpunkten i samrådet att översiktsplanen behöver bli synkroniserad med VA-programmet för att hantera perspektiven som rör vatten. Vatten och avlopp är en grundläggande planeringsförutsättning för att peka ut områden lämpliga att utveckla och bebygga.

Kommunens kommentar: Arbetet har pågått parallellt, med samma arbetsgrupp.

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen fortfarande saknar redovisning kring kommunens syn på hur det långsiktiga omhändertagandet av vatten och avlopp ska säkerställas och kan därmed inte bedöma förutsättningarna för att platserna blir en lämplig mark- och vattenanvändning.

Kommunens kommentar: Kommunen har utvecklat avsnittet om dricksvattenförsörjning och avloppshantering. Se övriga ändringar.

I översiktsplanen framgår det att de naturliga förutsättningarna för kommunal vattenförsörjning i Härnösand är begränsade och därför gör det till en viktig fråga vid kommande utveckling. Kommunen lyfter också ett antal strategiska åtgärder för att skydda och förbättra möjligheterna till dricksvatten i framtiden vilket länsstyrelsen bedömer är en förbättring sedan samrådet.

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen behöver visa samtliga områden som är värdefulla för dricksvattenförsörjningen. Dessa bör redovisas i kartor och i planförslag. Både de vattenresurser som används i dag och de som kan komma att användas i framtiden bör redovisas. Det ska dock inte gå att utläsa vart råvattenintag, vattenverk eller andra skyddsvärda platser för vattenresurser är. Det bör framgå i vilka områden som har, eller kan få, problem med vattenförsörjningen, hur eventuell utveckling i dessa områden kan påverkas, och vilka åtgärder som planeras för att lösa problemen.

Kommunens kommentar: Kommunen kommer inte att göra detta då det är en säkerhetsfråga. Denna information har kommunen och beaktar kommunen internt. Har diskuterat detta i dialog med Länsstyrelsen efter granskningen.

Länsstyrelsen anser att det bör framgå hur den regionala vattenförsörjningsplanen har beaktats i översiktsplanen. I den regionala vattenförsörjningsplanen påpekas att Härnösands kommun har dåliga förutsättningar för drickvattentillgång. Detta föreslås i den regionala planen, som en mellankommunal fråga mellan Härnösands kommun och Timrå kommun att hantera, samt att skyddsvärda reservvattentäkter bör pekas ut som bör skyddas för exploatering och annan påverkan.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen uppdateras med denna information, under avsnittet mellankommunala intressen. Skyddsvärda områden bör pekas ut i kommande VA-program.

Länsstyrelsen anser att följande riktlinjer som anges för dricksvatten är felaktiga: "Skoterleder bör inte placeras över vattenskyddsområden" samt "Skogs- och jordbruk ska inom primär zon utföras med varsamhet om dricksvattenförsörjningen". Varje vattenskyddsområde har specifika föreskrifter som är ett resultat av separata risk och sårbarhetsanalyser. Det blir missvisande att lyfta ut dessa som generella riktlinjer för alla.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen revideras utifrån dessa synpunkter.

Länsstyrelsen anser att kommunen i översiktsplanen bör beskriva hur de ska jobba med små avlopp; vilka behov finns, skriva inventeringar och riskbedömningar översiktligt samt vilken en målsättning man har. Länsstyrelsen anser att det finns behov av inventering och riskbedömningar i några särskilt utpekade områden.

Länsstyrelsen anser också att kommunen bör överväga att komplettera planförslaget med en riktlinje att tippning i havet av snömassor är olämpligt som hantering av potentiellt förorenat dagvatten.

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter gällande övriga allmänna intressen

Avfallshantering Länsstyrelsen vill framhålla betydelsen av att möjliggöra för samarbete med grannkommuner när det gäller frågor som avrinningsområden för vatten samt avfallshantering. Länsstyrelsen anser att det i översiktsplanen med för-del kan finnas en länk till kommunens avfallsplan som underlag, alternativt en sammanfattning över dess betydelse ur ett planeringsperspektiv.

Kommunens kommentar: kommunen länkar inte till några av de styrande dokumenten för att minimera förvaltningen av länkar, dessa finns alltid under styrande dokument på kommunens hemsida. En sammanfattning av dess betydelse kommer behöva kompletteras vid efterföljande revidering av översiktsplanen då dokumentet nu är under framtagande.

Fornlämningar Länsstyrelsen anser att analysen över var koncentrationen av Härnösands kommuns fornlämningar är felaktig på sida 56 i planförslaget. Länsstyrelsen anser att kommunen förslagsvis bör beskriva att "inom kommunen finns fornlämningar i både kust och inland, som spänner över många tusen år. Från inlandsisens försvinnande fram till modern tid har människor avsatt spår i

form av boplatzlämningar, gravar, fångstanläggningar m.m. Gravarna finns till största nära kusten medan boplatserna finns i hela kommunen, speciellt vid sjöar och vattendrag på lätt-dränerade marker. I skogsmiljöer finns spår efter utmarksbruk så som fäboddrift, kolning, tjärbränning, flottning och mycket mer. Vissa områden är mycket täta på fornlämningar och kräver större varsamhet. Som exempel är dalgången vid Ramsås tät på boplatzlämningar från sten- och bronsålder och samma gäller i Häggdånger. Gravfält från bronsålder finns med större täthet i Häggdånger och vid Vagnön som också är riksintresse för kulturmiljövården. Gravhögar från järnåldern finns ofta i grupp eller i gravfält. Större höggravfält finns i Tullportsparken vid E4 och i Vangsta på Härnön.” Kartor över fornlämningsbilden hade varit värdefulla inför planering eftersom fornlämningar är skyddade av Kulturmiljölagen och får inte skadas eller påverkas negativt. Även för enskilda fastighetsägare är denna information bra att tillgängliggöra och finns i tillgängliga kartskikt.

Information som är bra att upplysa om, är att det runt varje fornlämning finns också ett fornlämningsområde som har samma skydd som fornlämningen och är till för att skydda fornlämningen och för att man ska kunna uppleva fornlämningen i sin rätta miljö. Fornlämningsområdenas storlek är mycket sällan fastställda utan bestäms av Länsstyrelsen.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen uppdateras med den föreslagna informationen och nya skrivningen under avsnittet kulturmiljö. Kommunen lägger in fornlämningar som ett kartlager under underlag.

Områdesskydd

På sida 45 i förslaget, står kort om biotopskyddsområden och de skogliga biotopskyddsområden som finns i kommunen. Kommunen har dock inte nämnt det generella biotopskyddet som är en viktig del av natur- och kulturlandskapet och påverkar kommande handläggning av detaljplaner och bygglov. Enligt 7 kap. 11 § miljöbalken, kan mindre områden som utgör livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda förklaras som biotopskyddsområde. Vissa biotoper är generellt skyddade medan andra skyddas genom särskilt beslut av Skogsstyrelsen eller länsstyrelsen. De beslutade biotopskydden återfinns i tillgängliga kartskikt. De generellt skyddade biotoperna är inte inventerade och utpekade geogra-fiskt, så det finns inte något kartskikt över dem. Inför exploatering, detalj-planering etcetera, behöver man därför göra en inventering för att undersöka om det finns några generella biotopskyddsområden, eftersom de är skyddade. De biotoper som är generellt skyddade finns listade i bilaga 1 till förordningen om områdesskydd enligt kap 7 miljöbalken och de är följande sju: alléer, källor med omgivande våtmark i jordbruksmark, odlingsrösen i jordbruksmark, pilevallar, småvatten och våtmarker i jordbruksmark, stenmurar i jordbruksmark och åkerholmar. Dessa biotoper har ett lagligt skydd eftersom de utgör viktiga livsmiljöer, tillflyktsorter och spridningskorridorer för växt- och djurarter, men har minskat starkt till följd av rationaliserad markanvändning.

Kommunens kommentar: I avsnittet Natur- skyddad natur har beskrivningen av biotopskyddsområden utvecklats enligt länsstyrelsens förslag.

Formuleringen på s 46 om hur naturreservat kommer till stånd kan formuleras på ett tydligare sätt. Förslagsvis; ”Kommunen eller länsstyrelsen kan fatta beslut om att bilda naturreservat. Är marken privatägd ersätts markägaren efter ekonomiska förhandlingar. ”

Kommunens kommentar: Inledande stycke under avsnittet Natur – Skyddad natur, ersätts med Länsstyrelsens förslag.

Det bör också läggas till att förmodligen skyddad natur, utöver naturreservat och biotopskyddsområden, även omfattar naturvårdsavtal, dvs civilrättsliga avtal mellan staten och markägare.

Kommunens kommentar: Naturvårdsavtal läggs till under avsnittet Natur – Skyddad natur.

Länsstyrelsen vill också passa på att upplysa om att delar av Mjällån är på väg att bli naturreservat och kommer att beslutas under 2022, vilket översiktsplanen bör upplysa om.

Kommunens kommentar: Detta finns beskrivet i översiktsplanen under avsnittet skyddad natur- naturreservat.

Formalia

I den sammanfattande redogörelsen skriver kommunen att myndigheternas synpunkter gällande totalförsvarets intressen, förorenade områden, energi, klimatanpassning kommer att beaktas i sin helhet. I granskningshandlingen har dock antingen; inga förändringar gjorts eller endast delvis beaktats. Detta medför en otydlighet i frågan om hur kommunen avser att beakta synpunkterna.

Kommunens kommentar: Kommunen försöker vara ännu tydligare och presentera ändringarna mellan handlingarna i detta särskilda utlåtande.

Knappen för att hitta den digitala kartan där alla relevanta planeringsunderlag finns samlat, har varit utformad grafiskt på ett sätt så att den varit svår att hitta på startsidan, i den digitala kartberättelsen. Detta har försvårat för att hitta relevanta kartskik.

Kommunens kommentar: kartknappen kommer att förtydligas inför antagande.

Under rubriken ”Utgångspunkter”, sid 11, står att klimatanpassningsplanen är under framtagande, men den fastställdes 25 oktober 2021. På s 42 och 47 i del 2 så hänvisas till handlingsplanen för grön infrastruktur på ett inte helt korrekt sätt. Ska citeras; ”Handlingsplan för grön infrastruktur i Västernorrland - kunskapsunderlag och åtgärder 2020”,

Kommunens kommentar: Översiktsplanen kommer att revideras utifrån föreslagna åtgärder.

Trafikverket

Generella synpunkter/kommentarer

Under rubriken ”TRAFIK OCH TRANSPORTER” i avsnittet ”att göra”, på sidan 30. **Trafikverket planerar för ett sammanhängande gång- och cykelstråk med säkra passager över E4:an, södra vägen. Målet är att höja trafiksäkerheten och tillgängligheten för de oskyddade trafikanterna som går och cyklar längs europavägen. Den planerade byggstarten är 2025.**

Trafikverket håller i dagsläget på att skriva ett beslut om fortsatt hantering för ÅVS Härnön. **I beslut om fortsatt hantering kommer Trafikverket samla ihop de åtgärder som Trafikverket väjer att gå vidare med.** Det går idag inte att säga om det kommer bli en gång- och cykelbana längs väg 719 och 720.

Kommunens kommentar: Informationen noteras men kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanehandlingen.

Förbifart Härnösand

E4 genom Härnösand behöver prioriteras i nationella planen för att Trafikverket ska kunna utreda en förbifart Härnösand vidare.

Kommunens kommentar: Kommunen ser gärna att den prioriteras därför pekas den ut i översiktsplan tillsammans med Saltvikslänken, men kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanehandlingen.

Gång- och cykel

Gång- och cykelvägar samt trafiksäkerhetshöjande åtgärder vid och på statlig väg, finansieras bl.a. av den regionala infrastrukturplanen. **Många av de föreslagna gång- och cykelvägarna som man lyfter i översiktsplanen ligger på regionala vägar. Om gång- och cykelvägarna ska vara statliga behöver de prioriteras in i den regionala transportplanen.**

Kommunens kommentar: Kommunen anser att dessa bör prioriteras i regionala transportplanen utifrån framtagna ÅVS:er. Synpunkten kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanehandlingen.

Riksintresse

Väg: Trafikverket anser att kommunens förslag till skrivning angående riksintresse på väg är otydligt och kan bli vilseledande. Trafikverket föreslår att följande skrivning används istället: *Trafikverket har tagit fram ett förslag på revidering av riksintresseanspråk för kommunikationer utifrån den översyn av kriterier som har gjorts. Översiktsplanen innebär bl a att väg 90 och 331 fortsättningsvis inte kommer utgöra riksintressen. Förbifart E4 kommer inte att markeras på karta utan den ingår i riksintresset för befintlig E4.*

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer beaktas i sin helhet och skrivningen ändras enligt förslag.

Järnväg: Trafikverket kommer inte att smalna av riksintressekorridoren för järnväg innan linjestudien är genomförd. Detta för att vi i dagsläget inte vet exakt vart järnvägen kommer att hamna. Trafikverket anser att det är den beslutade riksintressekorridoren som bör anges på kartan i ÖP. Någon avsmalning går som sagt inte att göra innan linjestudien är genomförd.

Däremot går det i vissa enskilda fall att göra en bedömning i vilken grad en exploatering inom korridoren påverkar riksintresset. Exempel på sådana gjorda bedömningar är för ett område i Antjärn och för ett företag vid Kretsloppsparken.

Kommunens kommentar: Den beslutade riksintressekorridoren presenteras under riksintressen, de enskilda fallen som Trafikverket hänvisar till presenteras i kommunens mark- och vattenanvändningskartor. Synpunkten kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanen.

LIS

Exploateringarna får studeras närmare när planeringen för dem har kommit längre. Vi tar gärna diskussionen tidigt i processen då det ofta underlättar för alla parter, tex inom ramen för överenskommelsen. Förslagen på utbyggnad måste planeras och byggas så det blir goda miljöer för människor samt att trafiksäkerhet och tillgänglighet inte försämras på statlig infrastruktur. Det kan tex innebära att det ska säkerställas att riktvärden för buller och vibrationer klaras, att risker från farligt gods-transporter hanteras; att rätt antal och rätt utformade anslutningar till statlig väg, på rätt plats, skapas; samt att tillgängligheten på statliga vägar inte försämras.

Kommunens kommentar: Informationen noteras men kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanen.

Öarna

Under rubriken ”Transportinfrastruktur” skriver kommunen om en bro till Hemsön. Det finns inga beslut ännu hos Trafikverket om att färjan skulle ersättas av en bro och i dagsläget är det oklart när en sådan utredning kommer att kunna prioriteras.

Kommunens kommentar: Informationen noteras men kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanen.

Häggdånger

Kommunen skriver att nya stationslägen för tågtrafik ska utvecklas i Antjärn eller Mörtstal. Antjärn är ett stationsläge som inte pekades ut i den stationsutredning som nyligen har tagits fram. Beslut och finansiering av nya stationslägen är en fråga som måste lyftas till Region Västernorrland, Kollektivtrafikmyndigheten mfl. Det är dock viktigt att kommunen i tidigt skede har en dialog med Trafikverket gällande detta. Trafikverket skulle då i framtagandet av linjestudien mellan Sundsvall och Härnösand kunna beakta detta önskemål i möjligaste mån genom att inte omöjliggöra ett framtida stationsläge.

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer att generera en utvecklad skrivning gällande vilka som ska samrådas med vid utpekande av nytt stationsläge. Skivningen kommer utvecklas under avsnittet ”Järnväg och tågtrafik samt Häggdånger - Transportinfrastruktur”.

Stigsjö

Trafikverket ser att synpunkterna i samrådsskedet har beaktats och att man nu skriver att utbyggnaden sker i etapper i enlighet med genomförd

åtgärdsvalsstudie. Sträckan Brunne-Solberg är nu prioriterad i remissen av förslag till regional infrastrukturplan för 2022-2033.

Kommunens kommentar: Informationen noteras men kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanen.

Högsjö-Mörtsal

Trafikverket har samma åsikt som i samrådsskedet att vandringsleden i dagsläget inte kan gå över Höga kusten bron. Man bör därför inte heller redovisa på kartorna och i text att vandringsleden går över bron, utan att den slutar vid Mörtsal.

Kommunens kommentar: Informationen noteras men kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanen då planen siktar mot 2040.

Farligt gods och Risker

Trafikverket ser att kommunen har tagit till sig synpunkter från samrådet gällande farligt gods. Trafikverket vill förtydliga att man bör lägga till att det man behöver ta hänsyn de rekommendationer som berörd Länsstyrelse anger. **Trafikverket vill tydliggöra att vid detaljplanering eller bygglov inom 150 meter från en farligt gods transportled bör man göra riskanalyser, även om man klarar angivna skyddsavstånd kan det ändå krävas riskanalyser.** Det gäller särskilt farliga verksamheter som kan utgöra en risk om det uppstår ett utsläpp eller händer en olycka som kan få påverkan på själva farligt godslederna. På alla Trafikverkets järnvägar ska farligt gods kunna transporteras.

Kommunens kommentar: Förtydligande skrivning: "Vid detaljplanering eller bygglov inom 150 meter från en farligt gods transportled bör riskanalyser genomföras" kommer att kompletteras i avsnittet miljö och risker i översiktsplanen.

Buller

Under avsnittet buller på sid 76, under rubriken riktlinjer så behöver man också göra bullerutredningar om bostäder ska placeras i nära anslutning till statlig väg och järnväg, och inte enbart om man ska placera en bostad nära en störande verksamhet.

Kommunens kommentar: Synpunkterna kommer generera förtydligande skrivning: "Bullerutredning ska göras när nya bostäder ska byggas inom 200–250 meter från störande verksamheter och eller i närheten av statlig väg/järnväg" i översiktsplanen.

Tillståndspliktig zon

För objekt som inte ligger inom detaljplan och som inte kräver bygglov gäller enligt 47 § väglagen en tillståndspliktig zon på minst 12 max 40 meter från en väg. Inom detta område ska om möjligt inte finnas byggnader eller andra anordningar som kan äventyra trafiksäkerheten. Länsstyrelsen beslutar om tillstånd inom tillståndspliktig zon från väg. För vissa vägar gäller en utökad tillståndsplikt på 25, 30 eller 40 meter.

Kommunens kommentar: Synpunkterna kommer generera en komplettering under avsnittet transportinfrastruktur, motortrafik. ”För utveckling av objekt som inte ligger inom detaljplan och som inte kräver bygglov gäller enligt väglagen en tillståndspliktig zon på minst 12 meter från en väg. På vissa vägar gäller utökad tillståndsplikt. Inom detta område ska om möjligt inte finnas byggnader eller andra anordningar som kan äventyra trafiksäkerheten.”

Post- och telestyrelsen

I översiktsplanen på Härnösands nya översiktsplan finns under rubriken Teknisk infrastruktur nämnt Bredband. I avsnittet beskrivs att infrastrukturen utgör basen för all utveckling och tillgången till bredband och mobiltäckning utgör en viktig utvecklings- och hållbarhetsfråga. Vidare beskrivs att tillgången till bredband är en förutsättning för att fler ska kunna flytta till, bo kvar och arbeta i Härnösands kommun. PTS instämmer i att en bredbandsuppkoppling, såväl fast som mobil, är en förutsättning för att människor ska kunna bo, verka och leva på en plats. PTS vill samtidigt understryka betydelsen av att lyfta in den digitala infrastrukturen i en samhällelig kontext, mot bakgrund av betydelsen av digital delaktighet samt digitalisering i samhällets olika sektorer och verksamheter, på ett individuellt, organisatoriskt, regionalt och lokalt plan. Den kommunala fysiska planeringen ger unika möjligheter att skapa framförhållning för den digitala infrastrukturen, vilken kräver utrymme såväl ovan som under jord, liksom i luften. Risk för målkonflikter och motstridiga behov finns idag och kommer att uppstå på många flera platser (t.ex. gentemot riksintressen och sådana som tar sig uttryck i överklagandeprocesser). Som en grundläggande infrastruktur behöver digital infrastruktur finnas med som en röd tråd genom planeringen av exploatering, byggnation, anläggning osv, liksom annan teknisk infrastruktur. Den digitala infrastrukturen måste vara robust och anläggas säkert inför kommande miljö- och klimatutmaningar. Att den digitala infrastrukturen måste motsvara krav på driftsäkerhet och motstå störningar och avbrott är en förutsättning för de flesta verksamheter, vilket inte minst har märkts under covid-19-pandemin.

Kommunens kommentar: Informationen noteras men kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanen, då dessa delar är hanterade under kapitlet om bredband och teknisk försörjning.

Naturskyddsföreningen

Hållbar utveckling

Härnösands kommun har som övergripande mål att vara ”en ledande miljökommun med ett aktivt omställningsarbete till en fossilfri ekonomi. All utveckling i Härnösand ska präglas av hållbarhet och genomföras med gemensam kraft för att bekämpa klimatförändringarna. Med kunskap ska vi utvecklas och skapa ett hållbart samhälle och en hållbar framtid. Då är vi också med och bidrar till att de nationella och globala målen nås”.

Vi ställer oss bakom det övergripande målet att vara en ledande miljökommun men tvingas konstatera att översiktsplanen till ÖP inte kommer att leda till att ambitionsnivån nås. Den viktigaste orsaken är att det

globala målet 15 (Ekosystem och biologisk mångfald) inte finns med bland de särskilt utpekade målen. Det här påpekade vi redan i vårt förra yttrande och kommunens kommentar i samrådsredogörelsen står det att synpunkten ska beaktas. I det nya översiktsplanen finns dock målet ändå inte med.

Kommunens kommentar: På sidan 14 i översiktsplanen belyses att alla målen (däribland mål 15) är odelbara och vägledande för en hållbar samhällsplanering i Härnösands kommun. Däremot så har några mål pekats ut som särskilt viktiga att beakta i ett tidigt skede av översiktsplanarbetet. Synpunkten genererar inga ändringar i översiktsplanen.

World Economic Forum har i årets ”Global risk report 2022”, som presenterades 11 januari, listat förlust av biodiversitet som den tredje allvarligaste globala risken i ett 10-årsperspektiv. Endast oförmåga att hantera klimatförändringarna, samt extrema väderhändelser, ses som mer allvarliga risker. De här tre riskerna är sammanflätade på så sätt att de inte kan lösas var och en för sig. För att den biologiska mångfalden ska säkerställas måste klimatförändringarna hejdas och om inte biodiversiteten värnas kan klimatmålen inte nås.

Kommunens kommentar: Härnösands kommun håller med och hanterar dessa frågor mer i detalj i kommunens klimatanpassningsplan. Utöver detta utpekas åtgärder som revidering av naturvårdsprogram och grönplan. Synpunkten genererar inga ändringar i översiktsplanen.

En färsk studie från Mittuniversitet och Umeå universitet visar att i ett kortare tidsperspektiv (30–50 år) gör svensk skog mest nytta för klimatet genom att stå kvar och inte avverkas. Vi har inte mer tid än så för att undvika en oöverskådlig klimatkris. Får skogen stå kvar gynnas även biodiversiteten. När vi kritiserar avskogningen i Amazonas glömmet vi att nordliga skogar är lika viktiga som tropiska för kolbindning globalt sett.

Kommunens kommentar: Kommunen har för ambition att ta fram en Skogsbrukspolicy för det egna skogsinnehavet. ”Se att göra punkt”.

Härnösands kommun har stora ambitioner när det gäller att minska utsläpp av växthusgaser men ambitionen inskränker sig till tekniska och administrativa åtgärder. Om vi bara använder oss av sådana lösningar och bortser från den hjälp vi kan få från naturen kommer vi inte att kunna lösa klimatkrisen. Det är därför Härnösands Naturskyddsförening bedömer att kommunens övergripande mål om att vara en ledande miljökommun inte kommer att nås. Skälet är att det globala målet 15 (Ekosystem och biologisk mångfald) inte finns med bland de särskilt utpekade målen. Dels kan man inte göra anspråk på att vara en ledande miljökommun när man inte prioriterar arbetet med att motverka det allvarliga hotet mot biologisk mångfald, dels kommer klimatarbetet att misslyckas om inte man använder sig av de ekosystemtjänster naturen erbjuder.

Kommunens kommentar: Kompletteras med ett stycke gällande biologisk mångfald. Finns en bilaga till Härnösands kommun Naturvårdsprogram hanterar Biologisk mångfald ur ett naturvårdsperspektiv.

Avsnittet om skyddad natur har tillkommit. Det är bra men det är i stort sett bara en redovisning av vilka skyddsformer som finns men behöver kompletteras med riktlinjer för hur fler skyddsvärda områden kan avsättas.

Kommunens kommentar: Kommunen är i processen av att uppdatera kommunens naturvårdsprogram med åtgärdsplan som hanterar dessa frågor på en mer detaljerad nivå, som exempelvis utpekandet av nya skyddade områden.

Planprocessen

I kommunens kommentarer i samrådsredogörelsen framgår att det saknas underlag och kunskaper inom flera områden. Det gäller bl a skydd av natur, kulturvärden och VA-frågor. Eftersom kunskapsunderlag saknas är därför inte möjligt att bedöma om planöversiktsplanen leder till en uthållig utveckling. Det är bra att bristerna ska åtgärdas genom att ta fram planer för varje delområde. Det är lite sent påkommet men bristerna kan delvis åtgärdas genom att översiktsplanen anger tydliga mål och riktlinjer för arbetet med delplanerna.

Kommunens kommentar: Kommunen har för avsikt att verka för en mer kontinuerlig översiktsplanering, som enligt boverkets ÖP-modell ska ses över vart fjärde år. Mer detaljerade planer och program kommer således att inarbetas eftersom arbetet fortlöper.

Tätortsnära skogar

Skogsområdet mellan bebyggelsen i Bondsjön och Säbrå är ett uppskattat och flitigt använt rekreationsområde. Men det har även andra värden som är viktiga att skydda. I samband med att en detaljplan för Västra Saltvik upprättades gjordes en inventering som visade på skyddsvärd natur.

Härnösands Naturskyddsförening har även gjort en inventering som visar på områdets potential att utvecklas till en riktigt värdefull skog. Enligt inventering består värdet i områden av 6-8 rödlistade arter, områdets ekologiska mognad är uppenbar och där naturmiljön, trädålder och artlista gör att bevarandevärdet är stort. En skog med levande, växande, avdöende och döda träd är en högst levande skog och det är ofta vid denna tidpunkt som den kan börja leva fullt ut och ha ett ekologiskt fungerande nätverk. En sådan naturskog är motståndskraftig där alla träd hjälper varandra för att stå emot naturliga påfrestningar.

Kommunens kommentar: Kommunen kommer att utreda detta område tillsammans med andra liknande områden i kommunens Naturvårdsprogram med åtgärdsplan som är under framtagande.

I ett bälte kring tätorten finns liknande tätortsnära skogar både på fastlandet och på ön. Härnösands kommun har ett relativt stort tätortsnära skogsinnehav och det finns därför förutsättningar att skydda betydligt fler områden än idag. Förlust och fragmentering av tätortsnära skogar måste begränsas. Översiktsplanen bör därför avsätta tätortsnära skogsområden som kan utveckla höga naturvärden och med spridningskorridorer mellan kärnområdena.

Kommunens kommentar: Naturvärden och Friluftslivet ska där det är möjligt kunna samspela i den tätortsnära skogen. Detta hanteras mer detaljerat i kommunens styrande dokument exempelvis Naturvårdsprogram, kommande friluftsplån och arbetsdokumentet skogsbruksplan.

En ganska omfattande exploatering anges i Bondsjöskogen. Stora områden med värdefull natur (se ovan) hotas och spridningskorridorer reduceras så att den biologiska mångfalden hotas. Naturskyddsföreningen motsätter sig därför en så omfattande bebyggelse i skogsområdet väster och norr om bebyggelsen i Bondsjön.

Kommunens kommentar: Området tas bort som utvecklingsområde.

LIS-områden

I översiktsplanen pekas ett stort antal områden längs kusten som LIS-områden. Kusten i Härnösands kommun är redan idag kraftigt exploaterad – t o m kraftigare än hos vissa kommuner i Stockholm län. Fria stränder är en knapp resurs som vi måste hushålla med på samma sätt som andra ändliga resurser om utvecklingen ska vara hållbar. Att föreslå åtgärder som ger en tveksam effekt på landsbygdsutvecklingen är slöseri. Kommunen har en alltför enkel analys på vad som ger landsbygdsutveckling när man hävdar att desto fler som väljer att bo landsbygden desto större möjligheter finns det till landsbygdsutveckling.

Kommunens kommentar: Synpunkten noteras men kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanen. Flertalet LIS-områden är borttagna vid framtagandet av översiktsplan 2040, resterande områden har ett bebyggelsetryck och anses vara lämpliga för vidare utredningar som genomförs vid bygglovsdispens eller detaljplan.

Strandskydd

Det största nyttillkomna bostadsområdet ligger vid Södra Sundets östra sida. Området har i dag en ganska gles bebyggelse och det finns därför möjligheter till förtätning. Men den måste ske varsamt. De grunda stränderna har höga naturvärden och området är attraktivt för friluftslivet. I planbeskrivningen står det att det är av stor vikt att värdena i vattenområden och tillgång till stränder säkerställs och inte byggs bort eller helt privatiseras. Det är en bra ambitionsnivå men Naturskyddsföreningen är ändå orolig för att natur- och friluftslivsvärden kommer att skadas. I flera detaljplaner som berör strandskyddet har kommunen etablerat en egen strandskyddsstandard. 10-30 meter anses vara tillräckligt för att uppfylla strandskyddets syfte. Det är en helt oacceptabel tolkning och får inte tillämpas i det föreslagna bostadsområdet vid Södra Sundet.

Kommunens kommentar: Synpunkten noteras men kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanen. Stora delar av sträckan efter södra sundet är redan bebyggd av fritidshus.

Vatten- och avloppsfrågor

Konsekvenserna av kunskapsbristerna är särskilt tydliga när det gäller VA-frågor. Men här handlar det inte bara om att underlag saknas. Enligt de

gemensamma förutsättningarna (sid 21) ska vi ha världens bästa dricksvatten. Det ska genomföras genom regionala och lokala vattenförsörjningsplaner som utgår från att skyddet av vårt dricksvatten väger tyngre än andra markanvändningsintressen. Översiktsplanen prioriterar dock inte en markanvändning enligt denna princip. Kring det vattensystem där tätortens vattentäkt ingår har åtta LIS-områden avsatts. Även med effektiva reningsanläggningar kan recipienterna påverkas och dessutom förekommer det annan verksamhet på tomterna som påverkar sjöar och vattendrag.

Kommunens kommentar: Synpunkten noteras. Men kommer inte att generera någon ändring i översiktsplanen. Avsnitten om Dricksvatten och avloppshantering har utvecklats för att tydligare hantera dessa områden.

Hållbarhetsbedömningen

Begreppet ”hållbar utveckling” är numera urvattnat och översiktsplanens hållbarhetsbedömning är ett belysande exempel på det. På det sätt det används har begreppets inneboende betydelse tappat kraft som i hållbarhetsbedömningen där det blivit relativistiskt och godtyckligt.

Vår kritik mot hållbarhetsbedömningen gäller därför fortfarande. Att den formellt uppfyller krav som ställs på en MKB för översiktsplaner innebär inte att den ger en rättvis bild av utvecklingen. Påståendet att hållbarhetsbedömningen ger en övergripande bild av översiktsplanens påverkan på långsiktig hållbarhet utifrån de globala målen är felaktigt eftersom 0-alternativet är nu gällande översiktsplan och hur den förhåller sig till de globala målen är oklart. När man dessutom anger att ingen förändring innebär en förbättring måste helhetsbedömningen ifrågasättas. Det blir lite Orvellskt över det hela: ”ingen förändring är en förändring till det bättre”. Vår bedömning är att översiktsplanen inte leder till hållbar utveckling. Eftersom det nya översiktsplanen till översiktsplan inte på något avgörande sätt skiljer sig från nu gällande översiktsplan är det inte möjligt att nå de regionala, nationella och globala målen.

Kommunens kommentar: Synpunkten noteras, men kommer inte att generera någon ändring i översiktsplanen då den uppfyller kravet för MKB.

Svenska kraftnät

Svenska Kraftnät har i yttrande daterat 2021-03-09 framhållit synpunkter och har noterat att hänsyn tagits till våra synpunkter i samrådsredogörelsen. Svenska Kraftnät har ingenting ytterligare att erinra.

Inga synpunkter.

Sjöfartsverket

Sjöfartsverket har tagit av del av Härnösands kommuns förslag på översiktsplan, vilket nu är granskningsskedet, och har i likhet med tidigare inga synpunkter.

Inga synpunkter.

Statens geologiska undersökning

På grund av resursbrist avstår SGU från att yttra sig i rubricerat ärende.

Inga synpunkter.

Statens geologiska institut

SGI lämnade ett yttrande i samrådsskedet. Yttrandet är daterat 2021-03-01 med SGI dnr som ovan. Vi efterfrågade då bland annat en strategi för hur de geotekniska frågorna ska klarläggas. Vi pekade också på några planeringsunderlag från statliga myndigheter för redovisning av riskområden för ras, skred och erosion. Ras och skred beskrivs nu i fler av Ortsbeskrivningarna. Det finns kartor som visar områden känsliga för ras, skred och erosion. Kommunen ger riktlinjen att vid utveckling i områden där det finns risk för ras, skred och erosion behöver framtagna utredningar och underlag särskilt beaktas och vid behov mer detaljerade geotekniska utredningar genomföras. SGI instämmer i detta, **men saknar fortfarande kommunens syn på risken för den byggda miljön till följd av klimatrelaterade olyckor. Vi rekommenderar att ÖP kompletteras med det.**

Kommunens kommentar: Avsnittet hänsyn (tidigare miljö och risker) har kompletterats med utvecklade skrivningar och förtydligande kartor och riktlinjer gällande frågan.

Sametinget

Sametinget har yttrat sig tidigare i ärendet där vi skrev att information om den samiska kulturen och renskötseln som bedrivs i kommunen är ett viktigt kunskapsunderlag inför framtida planering och exploatering. Kommunen har i sina kommunövergripande riktlinjer informerat vad de anser vara av vikt att lyftas och sedan hänvisat vidare till Sametingets hemsida. De har också tagit upp att berörda samebyar ska samrådas vid framtagande av detaljplaner. Samt att samebyar ska komma in tidigt i processen. Kommunen har kommenterat samrådsyttrandena om rennäringen. **Vi anser att kommunen hade kunnat informera mer om renskötseln/rennäringen men att det framgår hur de ska tillse rennäringen i planeringen.**

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanen då den tolkas som att den är beaktad.

Region Västernorrland

Region Västernorrland tackar för möjligheten att få lämna synpunkter på förslag till ny översiktsplan (ÖP) för Härnösands kommun i granskningsskedet. Kommunen har beaktat merparten av våra synpunkter från samrådet på ett tillfredställande sätt. Exempelvis ser vi nu att folkhälsoperspektivet genomgående tagits i beaktande i planöversiktsplanen. Hur skogs- och jordbruk samt friluftsliv avses värnas vid eventuell målkonflikt med exempelvis bebyggelseutveckling har också tydliggjorts. Sammantaget ser vi nu bättre förutsättningar för naturvårdsinsatser i den fysiska planeringen - som därmed kan gynna den regionala utvecklingen. Genomgående inkorporerar underlaget storregionala perspektiv där så är relevant och därför anses planöversiktsplanen möjliggöra målen för den regionala utvecklingsstrategin (RUS).

Synpunkten kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanen.

Fortifikationsverket

Fortifikationsverket önskar att kommunen samråder med Fortifikationsverket vid framtagande av nytt kulturmiljöprogram.

Synpunkten noteras till arbetet med framtagande av kulturmiljöprogram.

Försvarsmakten

Det synpunkter Försvarsmakten framförde i samrådsyttrande gällande beskrivning och redovisning av riksintressen för totalförsvarets militära del kvarstår. Detta för att redovisningen ska takta med hur dessa beskrivs i Försvarsmaktens underlag och därmed underlätta tolkningen av de utpekade riksintresseanspråken i kommande planering och processer. **Försvarsmakten föreslår att benämningarna i kartan som visar totalförsvarets riksintressen ändras enligt det som framgick i samrådsyttrandet.**

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer beaktas och namnen uppdateras enligt försvarsmaktens underlag. Ändringen kommer att genomföras i avsnittet riksintressen.

HaV

HaV bedömer att översiktsplanen bör redovisa hur miljö kvalitetsnormerna för havsmiljön följs. En beskrivning av status och relevanta belastningar kan tillföras planöversiktsplanen.

Miljö kvalitetsnormer för havsmiljön är normer enligt 5 kap. 2 § första stycket 4 miljöbalken (1998:808) vilket innebär att det av översiktsplanen ska framgå på vilket sätt dessa har följts enligt 7 kap. 3 § första stycket 1 Plan- och bygglagen (SFS 2010:900). Grunden för miljö kvalitetsnormer för havsmiljön återfinns i havsmiljödirektivet som beslutades i EU 2008 och införlivades i svensk lagstiftning 2010, genom havsmiljöförordningen. Det är Havs- och vattenmyndigheten som ansvarar för de olika moment som ska genomföras enligt direktivet bl. a. bedömning av miljöstatus och framtagande av föreskrifter. Miljö kvalitetsnormerna är, med stöd av havsmiljöförordningen, fastställda i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljö kvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön (HVMFS 2012:18). Miljö kvalitetsnormerna är framtagna och strukturerade för att möta de viktiga belastningar som HaV identifierat: tillförsel av näringsämnen och organiskt material, tillförsel av farliga ämnen, biologisk störning, fysisk störning samt skräp och buller. Dessa normer är verktyg för att minska dessa belastningar så att den övergripande miljö kvalitetsnormen att god miljöstatus enligt 17 § havsmiljöförordningen kan följas i Sveriges förvaltningsområden. Vad god miljöstatus innebär förtydligas i HaV:s föreskrifter. Havsmiljöarbetet, relaterat till bedömning av miljöstatus, åtgärdsprogram och miljö kvalitetsnormer, är en cyklisk process som inleds med en inledande bedömning. Resultatet i bedömningen blir antingen att god miljöstatus uppnås eller inte uppnås, för en viss deskriptor. Jämfört med vattenkvalitetsnormerna, finns alltså ingen skala.

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanen, då både status och miljö kvalitetsnormer hanteras under avsnittet miljö och risker.

MSB

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) lyfter här några aspekter som kan vara av intresse att beakta i länsstyrelsens yttrandetill Härnösandskommun. I övrigt hänvisar MSB till myndighetens tidigare remissvar som lämnades vid samråd.

Kommunens kommentar: Synpunkterna som lämnades vid samrådet anser kommunen har beaktats, men då MSB enbart hänvisar till tidigare skrivningar är det svårt att veta vilka av delarna MSB menar att kommunen inte har bemött. Förtydligande skrivningar har genomförts efter granskningen gällande risker i den redan bebyggda miljön från ett förändrat klimat.

Kommuner och bolag

Sundsvall kommun

Allmänt

Det är bra att Härnösands kommun strävar efter att ha en aktuell översiktsplanering. Planöversiktsplanen är väl genomarbetad, är lätt att hitta i och har en trevlig och snygg layout. Regionala frågor lyfts fram på ett positivt sätt. Det är också bra att Härnösand valt att jobba med Boverkets modell 2.1 för översiktsplanering. Det gör även Sundsvall och det underlättar för gemensamma analyser och samarbete. Det är positivt att Härnösands kommun på flera ställen i översiktsplanen lyfter vikten av samarbete mellan kommunerna. Det är en uppfattning vi delar.

Mellankommunala intressen

Mellankommunala intressen fått en egen rubrik. Det var något vi saknade i samrådshandlingen. Förändringen till granskningshandlingen är välkommen då det blir tydligare vilka frågor som kan röra andra kommuner.

Ostkustbanan

Sundsvalls kommun ser det som mycket positivt att översiktsplanen lyfter behovet av dubbelspår längs Ostkustbanan.

Gemensam utvecklingsinriktning för Sundsvallsregionens översiktsplanering

Den gemensamma utvecklingsinriktningen som kommunerna i Sundsvallsregionen arbetat fram redovisas som en del i Härnösands översiktsplan. Det är mycket positivt att Härnösand nyttjat denna inriktning som en grund för fortsatt planering och att utvecklingsinriktningen föreslås bli en del av gällande översiktsplan.

Kommunens kommentar: Synpunkterna innefattar inga ändringar och kommer därför inte att generera någon ändring i översiktsplanen.

Örnsköldsviks kommun

Härnösand kommun utgår från den regionala utvecklingsstrategins ”Ett Västernorrland” vars syfte är samarbete för att till 2030 skapa en växande region med attraktiva, livskraftiga städer och landsbygder. Härnösands lokalisering centralt i länet bidrar till att även lyfta andra regionala och mellankommunala frågor och samarbeten inom ramen för såväl Sundsvallsregionen som destination Höga Kusten.

Härnösand kommuns lyfter fram samverkan med övriga Höga Kusten-kommuner, det vill säga Kramfors, Sollefteå och Örnsköldsvik, främst från ett besöksnäringssperspektiv och inom ramen för det mellan kommunala bolaget Höga Kusten Destinationsutveckling. Detta fokus på besöksnäringen är av nytta även för Örnsköldsvik mot bakgrund av den mellankommunala destinationens geografiska utformning. Det faktum att besöksnäringen är ett våra mer centrala gemensamma intressen innebär att Örnsköldsviks kommun uppskattar att besöksnäringen fått ett betydande utrymme i såväl mark- och vattenanvändningskartan som i utvecklingsinriktningen.

Örnsköldsviks kommun ser positivt till att Härnösands ställningstaganden kring vindkraft tar hänsyn till riksintressena obruten kust och rörligt friluftsliv, som sträcker sig över Kramfors och Örnsköldsviks kommuner.

Örnsköldsviks kommun har i övrigt inga synpunkter på granskningshandlingarna, och välkomnar att Härnösands kommun tydliggör sin viljeinriktning för mark- och vattenanvändningen med en ny översiktsplan.

Kommunens kommentar: Synpunkterna innefattar inga förändringar och genererar inga ändringar i översiktsplanen.

Sollefteå kommun

Sollefteå kommun ser positivt på att kommuner i Västernorrlands förnyar och aktualiserar arbetet med översiktlig planering. Därför är det mycket glädjande att Härnösands kommun utfört ett så gediget, ambitiöst och framåtsyftande arbete med översiktsplanering.

Vi delar bedömningen att Ådalsbanans utveckling är en central utvecklingsfråga för framtida näringsliv och arbetsmarknad. Samtidigt driver Sollefteå kommun ett aktivt arbete med återinförande av persontrafik på Ådalsbanan med en direkt sträckning mellan Umeå-Östersund som passerar bland annat Sollefteå kommun. Planerad vändslinga i Västerasby underlättar detta arbete samtidigt som det har stora fördelar för godstrafiken. En vändslinga möjliggör smidigt omledning av godståg från Botniabanan till Stambanan vid eventuella störningar eller banarbeten. **Vi anser att det finns en stor regional och mellankommunal nytta i att Härnösands kommun uttrycker vilja av fortsatt prioritering och arbete med vändslinga Västerasby i sin översiktsplan.** För godstrafiken såväl som för ett framtida mer sammanhållet och hållbart regionalt transportnät. Med 2040

som tidshorisont kan återinförande av persontrafik inom Sollefteå kommun innebära stora möjligheter för transporter inom och till Västernorrland.

Höga Kusten Airport nämns som viktig ur ett besöksnäringssperspektiv, något vi i Sollefteå ser som glädjande. Det faller sig naturligt att Sundsvall-Timrå Airport som är geografiskt närmast Härnösand får ett stort utrymme i planens riktlinjer. Vår önskan är att även Höga Kusten Airport ska få plats inom ramen för riktlinjerna i översiktsplanen. Besöksnäringen och Höga Kusten är för berörda kommuner av stor vikt idag samtidigt som mellankommunal samverkan strävar efter att ytterligare utveckla destinationen. **Därför anser vi att vikten Höga Kusten Airport för Härnösands och regionens besöksnäring tydligt ska framgå även i angivna riktlinjer.**

Slutligen vill vi bestyrka vikten av skog som är av intresse för turismen. Besökare till Västernorrland och Höga Kusten beaktar sällan kommungränser utan vill ta del av allt som destinationen har att erbjuda. Tätortsnära skogar och skogar som har betydelse för besöksnäringen kan kräva en mer speciell skötsel med extra hänsyn till friluftslivets intressen. Skogliga åtgärder bör därför planeras utifrån kunskaper om områdets användning.

Kommunens kommentar: Synpunkterna kommer att generera förändringar i form av utvecklade skrivningar och ställningstaganden under transportinfrastruktur avsnittet, tågtrafik och flygtrafik.

Timrå kommun

Inte lämna några synpunkter på översiktsplanen.

Inga synpunkter har lämnats.

Kramfors Kommun

Kramfors kommun har redan yttrat sig under samrådsförfarandet och framför återigen att kommunen ser positivt på framtagandet av en ny översiktsplan för Härnösand.

I samrådshandlingen fanns ett ställningstagande om att fortsätta verka för militär närvaro och utvecklingen av regemente Västernorrland tillsammans med Sollefteå och Kramfors. Detta ställningstagande återfinns inte i granskningshandlingen. **Viljan att fortsätta verka för totalförsvarets utveckling i området, i samverkan med nämnda kommuner, kan gärna återinföras i planhandlingen.** Västernorrland, Sundsvallsregionen och Höga kusten destinationsutveckling beskrivs som tre regionala samband. Den tillhörande kartan illustrerar dock bara två av dessa samband, Västernorrland och Sundsvallsregionen. **Kartan bör kompletteras med utbredningen av Destination Höga kusten, för att förtydliga detta samband.**

I samrådshandlingen uttrycktes en ambition om att tillskapa ett gång-, cykel och rekreativstråk för att ansluta till Höga kusten-leden. I

granskningshandlingen finns utförligare skrivningar om att detta innebär att gång- och cykeltrafikanter ska få passera över Höga kusten-bron, och att detta behöver utvecklas tillsammans med Trafikverket. Kramfors kommun anser, som nämnt i tidigare remissvar, att detta är en intressant idé. I en kartanalys för regionala cykelstråk i Västernorrland, framtagen av Region Västernorrland, framgår dock att Höga kusten-bron har den lägsta trafiksäkerhetsklassningen som finns. I analysen bedöms sträckan exempelvis aldrig kunna ingå i en cykelled med utmärkning. Höga kusten-bron är det vill säga mycket trafikfarlig för oskyddade trafikanter. **Kramfors kommun önskar därför ett förtydligande om att denna ambition förutsätter åtgärder som säkerställer trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter på Höga kusten-bron, innan den kan bli verklighet. Då det aktuella gång- cykel- och rekreationsstråket bör anses vara av mellankommunal karaktär kan det gärna framgå i planen att denna utveckling även bör ske i samråd med Kramfors kommun.**

Granskningsöversiktsplanen är för övrigt välskrivet och genomarbetat och Kramfors kommun har inget övrigt att erinra.

Kommunens kommentar: Synpunkterna har genererat utvecklade skrivning som belyser samarbetet med gång- och cykel under avsnittet transportinfrastruktur. Risker med den här typen av utveckling behöver hanteras i det samarbetet. Gällande försvarsmaktens utveckling som en samverkansfråga så anser Härnösands kommun att det inte direkt är en fråga som rör mark- och vattenanvändningen utan driver denna separat tillsammans med nämnda kommuner. På dessa grunder kommer det inte att hanteras i översiktsplanen. Kartan som Kramfors hänvisar till kommer kompletteras.

HEMAB

Materialutvinning sid 37

”I Härnösands kommun finns sju materialtäkter med miljötillstånd. Sex av dem är av berg/morän, en är av naturgrus. Målsättningen ur miljömålssynpunkt är att öka uttaget av berg och minska exploateringen av naturgrus. En annan målsättning är att se tillståndsgivning av materialtäkter ur ett regionalt perspektiv, vilket kräver dialog med kringliggande kommuner.”

Kommentar: Om vi ska arbeta för cirkulär ekonomi och naturresurshushållning bör även möjlighet materialåtervinning beaktas.

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanen då detta hanteras på en övergripande under avfall och återvinning.

Kollektivtrafik sid 61

Kommentar; HEMAB skulle gärna se ett ställningstagande i ÖP att kollektivtrafiken med fördel ska drivas med lokalproducerad fordons gas. Detta är i linje med den ambition kommunen har med att vara en miljökommun.

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer hanteras genom att lyfta in ställningstagande från kommunens klimatplan vilket innefattar: ”*Verka för en mer energieffektiv fordonspark och främja användning av lokalproducerade och kretsloppsfrämjande drivmedel med låg klimatpåverkan*”

Teknisk anläggning

Allmän kommentar: svenskan behöver ses över, för att få ett bättre flyt i läsningen och ökad tydlighet.

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer beaktas och textavsnittet under teknisk anläggning förtydligas.

Avfall och Materialåtervinning s 65

”Härnösand har genom HEMAB en återvinningscentral (Kretsloppsparken) och en återvinningsanläggning (Åland) som möjliggör för en hållbart omhändertagande av avfall för återanvändning, materialåtervinning eller energiåtervinning. Ålands återvinningsanläggning innefattar även lokal biogas-produktion som är en viktig resurs för hela Västernorrlands län. Anläggningen ska tillsammans med kretsloppsparken ges utrymme att växa för att tillhandahålla kretsloppsbaserade och hållbara tjänster för flera. ”

Kommentar: Med nedanstående justeringar tycker vi att texten blir ännu tydligare ”Ålands återvinningsanläggning innefattar en rötningsanläggning där lokal biogas och biogödsel produceras av matavfall. ”

HEMAB är positiv till att det finns en tydlig viljeinriktning. Vi önskar förtydliga sista stycket ”Ålands Återvinningsanläggning ska tillsammans med Kretsloppsparken ges utrymme för utveckla fler cirkulära och hållbara tjänster”

Kommunens kommentar: Synpunkterna kommer beaktas och skrivningarna förtydligas under avsnittet gällande avfall och materialåtervinning.

Dricksvattenförsörjning sid 66

”Skogs- och jordbruk ska inom primär zon utföras med varsamhet om dricksvattenförsörjningen”

Kommentar: Förslag på formulering; ”För att skydda resursen dricksvattenförsörjning ska skogs- och jordbruk bedrivas med varsamhet inom vattenskyddsområden. Föreskrifter för vattenskyddsområden tydliggör behov av skydd och försiktighet”

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer beaktas och skrivningen förtydligas under avsnittet dricksvattenförsörjning.

Avloppsrening sid 67

”Vid omfattande utveckling eller omvandling av exempelvis fritidshusområden ska behovet av kommunalt avlopp utredas. utredningsarbetet kommer att genomföras i den kommunala VA-planeringen.”

Kommentar: Kommunalt VA kan bestå av anslutning till befintligt kommunalt VA-nät eller genom byggnation och anslutning till en mindre lokal anläggning.

Kommunens kommentar: Synpunkterna kommer att kompletteras med skrivningen i kommentaren under avsnittet avloppsrening i enlighet med ovanstående förslag.

Kommunala pensionärsrådet

VI ställer oss positiva till ÖP 2040. Särskilt att KPR:s synpunkter redovisats. Dock finner vi att en del planer behöver revideras, särskilt de som berör den nya anläggningen vid HK brons södra fäste.

Kommunens kommentar: Synpunkten har inte genererat några ändringar i översiktsplanehandlingen.

Företag

Hemsö Energi AB och Hemsön Skog AB

Hemsön Energi AB och Hemsön Skog AB välkomnar att Härnösands kommun ("Kommunen") har identifierat betydelsen av att ansluta Hemsön till bredband via fiber då detta kommer att gynna såväl besöksnäringen, fritidsboende och permanentboende som lokala entreprenörer. Ett praktiskt exempel som illustrerar detta är att de som under pandemin arbetade på distans från Hemsön nog gärna hade önskat att det redan då fanns bredband. Hemsön Energi AB och Hemsön Skog AB kan därför lämna det glädjande beskedet att Projekt Grönmyrberget ("Projektet") kommer att påskynda anslutningen av Hemsön till bredband. Hade Projektet redan kunnat realiserats hade de som vistas på Hemsön haft tillgång till bredband.

I den tidigare ÖP som var gällande vid tidpunkten då tillståndet för Projektet vann laga kraft var Projektet tydligt angivet, se bilaga 1. Det är därför svårt att förstå att Kommunen i den uppdaterade ÖP2040 utelämnar Projektet, som har ett lagakraftvunnet tillstånd och som innefattar en investering på ca två hundra femtio miljoner kronor. Det pågår för närvarande ett intensivt arbete med nätanslutning, upphandling av lokal entreprenör för byggandet av vägar, kranplatser och fundament samt upphandling av turbiner. Projektet håller således på att genomföras i enlighet med det lagakraftvunna tillståndet.

Självfallet bör därför ÖP2040, liksom tidigare, inkludera de projekt, inklusive Projektet, som Kommunen redan har tagit ställning till och där ett lagakraftvunnet tillstånd har givits.

Hemsön Energi AB och Hemsön Skog AB får härmed begära att ÖP2040 kompletteras med en tydlig information om att Projektet ingår i ÖP2040 inklusive markering på karta. En av Kommunens målsättningar är att förbättra sitt företagsklimat och ett optimalt sätt att främja ett konstruktivt

företagsklimat är att Kommunen förhåller sig till tillståndsgivna projekt och respekterar de tillstånd som givits liksom att Kommunen har tillstyrkt Projektet då Kommunen planerar långsiktig markanvändning.

Motsatsen kan annars lätt uppfattas som att Kommunen motarbetar Projektet. Projektet kommer att skapa arbetstillfällen för lokalbefolkningen dels genom att lokala entreprenörer kommer att erbjudas uppdrag men även genom att Härnösands hamn kommer att nyttjas för lossning av turbiner och annan materiel. Härigenom bidrar Projektet till att uppnå Kommunens målsättning om att förbättra Kommunens företagsklimat. I sammanhanget kan även nämnas att Hemsön Skog AB kommer att förstärka den lokala infrastrukturen genom att bygga skogsbilvägar vilket ökar värdet för skogsbruket på såväl Hemsön Skog AB:s fastigheter som för grannfastigheterna. Även lokalbefolkningen på Hemsön såsom exempelvis jägare och övriga skogsbrukare kan komma att kunna dra nytta av dessa vägar. Den planerade infrastrukturen bidrar även till att främja friluftslivet på Hemsön. Ur ÖP2040 uttalas följande:

”Inom den fysiska planeringen handlar det i första hand om att hitta synergieffekter med andra näringar och utveckla en infrastruktur som möter framtida behov från näringen”

Hemsön Skog AB, som bedriver bl a skogsbruk inom kommunen, instämmer till fullo och får härmed och för sin egen del begära att Kommunen aktivt medverkar till att Projektet kan realiseras på bästa sätt och att detta kommer till uttryck i ÖP2040. Projektet har ett mycket stort värde för skogsägare på Hemsön eftersom infrastrukturen medger ett betydligt mer rationellt skogsbruk. Översiktsplanen innehåller mängder av hänvisningar till ett mera hållbart och mindre sårbart samhälle. Sålunda och som ett exempel uttalas följande i ÖP 2040: ”Härnösands tekniska försörjningssystem är viktiga förutsättningar för ett välfungerande Härnösand nu och i framtiden. Dessa system är särskilt känsliga för klimatförändringar, naturolyckor och yttre angrepp. Det är därför viktigt att vi planerar för ett förändrat klimat och kontinuerligt gör risk- och sårbarhetsanalyser”

Trots att Kommunen är helägare till Härnösands Energi och Miljö AB verkar det av förslaget till ÖP2040 okänt för Kommunen att Projektet innebär en högst betydlig förstärkning av L126 som är en högst väsentlig högspänningsledning för försörjning av Härnösands stad. Genom Projektet kommer L126 att förstärkas vilket direkt och högst påtagligt gagnar Kommunen och dess invånare. Utan Projektet kommer en sådan förstärkning av skjutas på framtiden vilket gör att risken för störningar i försörjningen av

el till Härnösands stad förblir påtaglig och i vart fall inte minskar. Projektet har med andra ord en direkt och påtaglig betydelse för Kommunens största tätort vilket inte kan sägas gälla för de övriga vindkraftprojekt som Kommunen har främjat i närtid. För en kommun som hoppas på tillväxt kan betydelsen av en robust infrastruktur knappast överskattas och den infrastrukturen ska givetvis finnas i anslutning till tätort där lasten är stor och förväntas bli större. Det finns många exempel i Sverige på hur man i stadsplanering har underskattat betydelsen av detta förhållande och ÖP2040 förefaller vara ett ytterligare exempel på detta. Kommunstyrelsens ordförande Andreas Sjölander m fl har i en artikel daterad den 5 februari 2022 dessvärre angett ett antal grundlösa påståenden som vi härmed måste bemöta eftersom politiken dels föregriper processen med översiktsplanen men även tydligt visar att dessa folkvalda har blivit helt missledda vad gäller fakta.

Påstående 1: ”Hemsön har blivit en nod i besöksnäringen och en viktig del av Höga Kusten. Hemsön är inte av kommunen utpekad som lämplig plats att placera vindkraft på, vare sig i den nu gällande eller den kommande översiktsplanen.” Det finns såvitt vi vet inget i översiktsplanen som anger att Hemsön är en ”Nod”. Dessutom så är Hemsön sedan tidigare utpekad som en lämplig plats för vindkraft. Detta är helt naturligt då vindförhållandena är ett av de bästa i Sverige.

Påstående 2: ”Företaget har misslyckats med sin viktigast uppgift, förankringsprocessen.” Detta påstående stämmer inte. Projektet har blivit väl förankrat lokalt då samråd enligt Miljöbalken (1998:808) har ägt rum i laga ordning med följande utfall: Av 303 personer i samrådskretsen har endast fem (5) personer uttalat sig negativt mot ärendet med en ökning av totalhöjden från 150 m till 200 m. Något ”massivt motstånd” till den föreslagna höjningen finns inte, åtminstone inte i samrådskretsen. Samrådsprocessen enligt Miljöbalken syftar till att ge berörda personer möjlighet att uttala sin ståndpunkt. Dessa berörda personer gavs möjlighet att uttala sin ståndpunkt under den aktuella processen år 2020 varvid 98,3% inte ställde sig negativa till den föreslagna höjningen. När 98,3 procent av de berörda inte har något att invända mot föreslagen åtgärd måste åtgärden anses godtagen av en helt överväldigande majoritet i den av lagen angivna processen. Att nu, efter att samrådsprocessen sedan länge är avslutad, grundlöst påstå något annat är mer än anmärkningsvärt och måste i bästa fall bero på att politiken blivit missledd av ett särintresse.

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanen. Redan i skedet med framtagande av tematiskt tillägg för Vindkraft 2013 ströks Hemsön som område för vindkraft efter

politiskt beslut. Arbetet med Översiktsplan 2040 har genererat en utökad kunskap och strategisk riktning gällande Hemsöns värde och framtid. Något som resulterat i att den politiska processen ännu en gång fastslagit att Hemsön inte kommer att pekas ut som område för vindkraft i Översiktsplanen. Det finns ett nuvarande tillstånd som möjliggör för en etablering av vindkraft på platsen.

Privatpersoner och föreningar

Byåkers intresseförening

- Det är med glädje som vi tagit del av att Härnösands kommun nu utreder möjligheten till att bygga en gång- och cykelväg mellan Bondsjöhöjden och Byåker/Helgumsbro.
- Vi kan se att flera av de utgångspunkter som Översiktsplanen utgår ifrån omfattas av att denna gång- och cykelväg blir verklighet.
- Idrott och motion, friluftsliv, kulturmiljö samt trafik och transporter är några av dessa utgångspunkter. I tidigare inskickat underlag har boende i området preciserat olika positiva effekter som en gång- och cykelväg skulle bidra till inom ovanstående områden.
- Vi vill även betona den stora positiva skillnaden som en gång- och cykelväg skulle innebära för boende på Bondsjöhöjden och Byåker med omnejd, när det gäller möjligheten för barn och ungdomar att träffas på fritiden och för dem att delta i olika aktiviteter tillsammans.
- Enligt översiktsplanen så är det GC-väg hela sträckan Bondsjöhöjden - Brunne som avses och det tycker vi är jättebra. **Men det vore bra om sträckan Bondsjöhöjden - Byåker/Helgumsbro kunde skyndas på och prioriteras då detta är ett väldigt populärt promenadstråk och sträckan inte känns trafiksäker för oskyddade trafikanter** med smala vägrenar och 80km/h.
- **Vi anser även att denna GC-väg borde vara kommunal.** Då även Byåkersvägen är kommunal så blir drift och underhåll lättsammare samt att projektering och byggande då kan påbörjas omedelbart.

/ Styrelsen, Byåkers Intresseförening

Kommunens kommentar: Synpunkterna kommer inte att generera några ändringar i översiktsplanen då dessa i stor utsträckning finns med i förslaget. Angående i vilken ordning som utvecklingen av gång- och cykelväg till Byåker kommer genomföras hänvisar översiktsplanarbetet till den tillsammans med Trafikverket genomförda åtgärdsvalstudien. Översiktsplanen kan inte hantera frågan gällande ägandeskapet av framtida gång- och cykelväg då det blir på en allt för detaljerad nivå.

Häggdånger

Häggdångers representant i Landsbygdsrådet och tidigare kommunikatör på Häggdångers Intresseförening. Jag tittar i Översiktsplanen och blir väldigt förvånad över gränsdragningen för områdena. Vi har varit jättetydliga med

att vi i Häggdånger inte accepterar de nya gränserna som tagits upp som förslag av er under processen. Se bifogad fil, det är gränserna vi i Häggdånger accepterar och som vi tex nu kommer göra en LEA utifrån tillsammans med Coompanion.

Kommunens kommentar: Synpunkten har beaktats och gränsen för kommundelsdragningen ändrats utifrån angivet förslag.

Myran/Sälsten

Som ridande från Vangsta till Myran och Sälsten så har kommunen enbart ökat barriäreffekten med att bygga spång och bro på de stigar som tar oss över till Myran/Sälsten. Barriäreffekten blir till fullo nu när Myran föreslås byggas ut. Vi som ryttare kommer inte att kunna passera planer, parkeringar och bollar på ett tryggt och säkert sätt om översiktsplanen genomförs. Vi har idag redan problem. Lösningar för ridande behöver anordnas för att nå områdena vid Myran och Sälsten, kompensationsåtgärder!

Bifogar karta med historik och kommentarer.

Mvh Marie Svahn

Kommunens kommentar: Synpunkten genererar ingen ändring i översiktsplanen då det är på en för detaljerad nivå. Synpunkten är vidarebefordrad till samhällsförvaltningen.

Elöverkänslighet

Beakta behovet av tryggt livsrum för kommuninvånare med funktionsnedsättningen elöverkänslighet. Det innebär låg strålning av radiovågor/ mikrovågor. Sedan länge har personer med elöverkänslighet svårt att hitta boende att kunna må bra i. Med den planerade utbyggnaden av 5G-mobilnätet kommer den radiofrekventa strålningen i mikrovågsområdet att öka massivt. Idag har många redan tvingats på flykt efter att 5G-sändare installerats. Människor är olika känsliga för påverkan av strålning. Enligt Elöverkänsligas Riksförbund är strålningen från 4G och 5G-mobilnäten särskilt aggressiva för elöverkänsliga. Det är också de frekvenser som företaget Mikronät använder sig av. Flera kommer nu att få behov av att skydda sig. Förbundet rekommenderar fibernät för telekommunikation.

Uppmaning: Komplettera tidigare gjorda strålningsmätningar (av J. von Boisman till exempel) och reservera och inrätta lågstrålande områden för boende respektive rekreation till kommuninvånare med elöverkänslighet. Områdena skulle även kunna utnyttjas av personer som vill minimera sin exponering för strålning. Det vore även intressant att kunna följa livet hos djur och natur och jämföra det med påverkan i hårdare strålningssexponerade miljöer.

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer inte att generera någon ändring i förslaget på översiktsplan, då det inte finns utrymme eller skyldighet enligt Plan- och bygglagen för att utreda dessa frågor i dagsläget.

LIS-område Hemsön

Vi föreslår att fastigheten Dalom 1:13 1 vid Varglund på Hemsön pekas ut som LIS-område i den nya översiktsplanen. Syftet är att möjliggöra avstyckning av tomter och uppförande av två fritidshus. Som vi ser det är fastigheten ett lämpligt LIS-område, inte minst för att det har likadana förhållanden avseende miljö och infrastruktur som de närliggande och redan utpekade LIS-områdena vid Granudden och Kojbacken:

-Fastigheten ligger i anslutning till befintlig bebyggelse:

På Dalom 1:13 1 finns redan idag en redskapsbod, och i anslutning till fastigheten finns befintliga bostäder både i söder och norr (se gula inringningar på kartan). Vi menar att byggnation av ytterligare enstaka fritidshus inte skulle ändra områdets karaktär eller användning i stort, och att det ligger i linje med syftet med LIS.

-Fastigheten har god tillgång till nödvändig infrastruktur

Fastigheten nås enkelt via Hemsöfärjan, väg 729 och därefter enskild väg som löper längs hela den östra fastighetsgränsen. Kollektivtrafik finns lättillgänglig via busslinje 519 med stopp vid Varglund och Hultom. Närliggande fastigheter har utan problem kunnat ordna tillgång till vatten, el och enskilda avlopp.

-Minimal påverkan på allmänhetens intresse och strandskyddets syfte

Vår uppfattning är att varsamt utförd nybyggnation på fastigheten inte ska påverka allmänhetens intressen eller strandskyddets syften negativt. Inga för oss kända kulturmiljö- eller naturvärden finns i området. Fastigheten är avskilt belägen vid en enskild väg och används idag inte för något särskilt friluftssändamål av allmänheten. Bibehållen tillgång till strandlinjen för allmänheten och minimal påverkan på växt- och djurliv är möjlig genom att lämna en orörd landremsa mot vattnet.

-Det finns ett stort intresse och potential att utveckla fastigheten

Fastighetsägarna och den närmsta familjen har ett stort intresse av att bebygga fastigheten med två fritidshus. Fastighetens läge, med utsikt till väst mot höga kusten-bron och närhet till stränder och bad gör den attraktiv för fritidsboende. Vi brinner för miljö- och klimatanpassat boende, och om det ges möjlighet att bygga kommer detta göras med fokus på hållbara materialval och arkitektur som smälter in i omgivningen. Vi är övertygande om att man på platsen kan skapa en mycket attraktiv boendemiljö som håller för generationer framöver.

Sammanfattningsvis önskar vi att kommunen lägger till fastigheten Dalom 1:13 1 som utpekat LIS-område i den nya översiktsplanen, med syftet att kunna uppföra två fritidshus.

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer inte att generera någon ändring i översiktsplanen då det inte finns utrymme till att utreda nya områden för LIS. Vid kommande översyn av kommunens LIS områden kommer synpunkten att beaktas igen.

Enkätsynpunkter

Kvinna 31–40 år

Transportinfrastruktur

Jag anser att kommunen ska prioritera gång- & cykelvägar både ut till smitingen och ut mot byåker-brunne. Trafiksituationen utanför stads kärnan har allt för länge ignorerats. Men fakutum är ju att även vi som bor utanför stan har rätt till en säker trafikmiljö, både för oss själva men också för våra barn. Gc-väg är en del i den förbättrade trafikmiljön, men också sänkta hastigheter i byar och områden med befolkning och fler fartkameror vore suveränt!

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer inte generera några ändringar i översiktsplanen då gång- och cykelstråk till dessa platser redan är utpekade i översiktsplanen. Hastighetssänkningar och fartkameror blir på en för detaljerad nivå för att översiktsplanen ska kunna hantera dessa.

Kvinna 61–65 år

Transportinfrastruktur

Hej, Jag vill lyfta fram initiativ kring Gång och cykelvägar. Jag har tidigare lagt in synpunkter gällande gång och cykelväg mellan Bondsjöhöjden och Helgumsbro, Byåker. Förutom att det innebär möjlighet för en säker väg mellan Bondsjöhöjden och Byåker, där både promenader, löpturer och möjlighet för ungdomar att ta dig till varandra utan att behöva skjuts av föräldrar, så finns det mycket att se utifrån kultur och som många fler av kommunens invånare skulle kunna ta del av. Att Nässjön också är ett ”paradis” för fågelskådare ska inte glömmas bort i detta ärende. Så jag hoppas att gång- och cykelvägar prioriteras och att sträckan Bondsjöhöjden-Helgumsbro, Byåker, finns med där.

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer inte generera några ändringar i översiktsplanen då gång- och cykelstråk till dessa platser redan är utpekade i översiktsplanen.

Man 41–50 år

Transportinfrastruktur

Gc-väg till Byåker borde prioriteras. Väldigt mycket oskyddade trafikanter med dålig trafiksäkerhet! Möter alltid någon som promenerar, cyklar eller motionerar.

Kommunens kommentar: Synpunkten kommer inte generera några ändringar i översiktsplanen då gång- och cykelstråk till dessa platser redan är utpekade i översiktsplanen.

Tillägg till granskningsyttrande över översiktsplan för Härnösands kommun

Inledning

På kommunens begäran ska länsstyrelsen tillhandahålla ett reviderat granskningsyttrande enligt 16 § om;

1. kommunen ändrar planförslaget efter granskningstiden utan att en ny granskning enligt 18 § äger rum, och
2. länsstyrelsens yttrande till följd av ändringen helt eller delvis inte längre är relevant. *Lag (2020:76) PBL 3 Kap 18a§.*
- 3.

Härnösands kommun har översänt ett reviderat förslag till översiktsplan för att bemöta Länsstyrelsens synpunkter i ärendet dnr: 401-11772-21, och begär ett nytt yttrande. Länsstyrelsen tilläggsyttrande fokuserar på ingripandegrunderna enligt 11 kap.10 § PBL;

Förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,

Redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,

Bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Sammanfattning

Härnösands kommun har gjort ett ambitiöst arbete med att förbättra sin översiktsplan sedan granskningsskedet. Många avsnitt har utvecklats och däribland de ingripandegrunder som rör miljö kvalitetsnormer för vatten enligt 5 kap miljöbalken, samt att bebyggelse inte blir olämplig med tanke på klimatrelaterade risker.

Däremot kvarstår många av de synpunkter som tagits upp under samrådsprocessen rörande att peka ut att områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen på ett sätt som länsstyrelsen anser är förenlig med 7 kap. 18 e §, första stycket, miljöbalken.

Miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap miljöbalken.

Länsstyrelsen anser att beskrivningarna om MKN vatten är avsevärt förbättrade både i kapitlet om MKN vatten och även under andra relevanta delar av översiktsplanen.

Redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Efter granskningsskedet av översiktsplanen har kommunen kompletterat beskrivning och motivering av de områden som kommunen anser är lämpliga områden för landsbygdsutveckling i strandnäraläge. Kommunen har gjort detta dels som kompletteringar av texten i huvuddokumentet, dels som en separat bilaga. Kompletteringarna härrör i huvudsak från tematiskt tillägg för LIS-områden antagen 2015.

Det som dock fortfarande saknas i förslag till ny översiktsplan är kommunens syn på vad som anses vara landsbygd i Härnösands kommun. I tematiskt tillägg LIS (2015) finns det ett avsnitt *4.1 Markanvändning och landskapskaraktär* där det framgår att följande markkategorier; Tätort (T), tätortsnäraskog (TS) samt militärt övningsområde och friluftsliv (MF) inte ses som landsbygd och att det därför inte är möjligt att använda LIS-skälet för dispens eller upphävande av strandskyddet inom dessa områden. I nuvarande förslag till översiktsplan används andra benämningar på markkategorier än i det tematiska tillägget från 2015 vilket gör att det är otydligt vilka områden som definieras som landsbygd i kommunen. Avsaknad av en sådan definition i översiktsplanen gör att länsstyrelsen fortsatt anser att LIS-området som ligger inom kommundelen Härnösands tätort vid Pålviken är tveksam. Att kommunen inte definierar vad som är landsbygd innebär därutöver en otydlighet, framförallt när det gäller bedömning av var kommande dispenser med LIS-skälet utanför utpekade LIS-områden kan komma att vara aktuellt, eller inte.

Länsstyrelsen anser fortsatt att det för tydlighetens skull vore önskvärt att LIS-områdenas syfte (bostäder eller besöksnäring) anges i det specifika kartskiktet så att man inte behöver klicka i andra kartskick för att förstå vad LIS-området syftar till.

Bland LIS-områdena ligger ett flertal inom områden med höga naturvärden. Det gäller tex naturvårdsobjekt med kända höga naturvärden som Barsviken, Sjösjön/Kyrksjön och Häggsjön samt Dalomsviken. Länsstyrelsen anser att dessa naturvärden ska värnas och att naturvärdesinventeringar behöver tas fram i kommande dispens- eller planärenden.

Länsstyrelsen vill fortsatt betona att LIS-området vid Dalomsviken innebär en intressekonflikt mellan exploatering och marina naturvärden. Viken har ett högt naturvärde och stranden är i princip oexploaterad. Översiktsplanen anges att bebyggelse ska koncentreras till redan befintlig bebyggelse. Länsstyrelsen anser inte att detta ställningstagande stämmer för LIS-objektet i Dalomsviken, vars stränder i princip varken har någon bebyggelse eller några bryggor.

Länsstyrelsen noterar att ett flertal LIS-områden ligger inom område där det finns utpekade risker kopplat till exempelvis ras- och skred eller klimatanpassning. Kommunen bör se över sina utpekanden i dessa LIS-områden. Exempelvis ligger LIS-område Källsand inom område utpekade som särskilt känsligt för ras och skred. Länsstyrelsen ifrågasätter lämpligheten av detta område och anser att uppgift om detta åtminstone bör kompletteras i beskrivningen av LIS-området under rubriken Risk, sårbarhet och hälsa i bilagan sidan 10. Kommunen pekar också ut ett flertal LIS-områden inom

markerat utredningsområde för klimatanpassningsåtgärder, Gussjön, Långsjön. Länsstyrelsen anser att även detta bör framgå av de berörda LIS-områdenas beskrivning under rubriken Risk, sårbarhet och hälsa.

Bebyggelsens lämplighet med hänsyn till klimatanpassning

I den omarbetade versionen av kommunens översiktsplan har det blivit mycket tydligare, i såväl kartunderlag som i planhandlingen, vilka de klimatrelaterade riskerna är och vilka riktlinjer och åtgärder man planerar för att minska dessa risker i områden som är utpekade och för att inte fler sådana risker ska uppstå. Samtliga klimatrelaterade risker är samlade under samma avsnitt och informationen om vilka riskerna är och hur de kan förstärkas i ett förändrat klimat är skrivet på ett sätt som kan förstås av alla som läser dokumentet. Det är också tydligt presenterat vilka riktlinjer som finns för att motverka negativa konsekvenser av dessa risker. Särskilt positivt är även att området förhöjda temperaturer beskrivs här, och att riktlinjer finns för att möta denna risk. Detta omarbetade avsnitt om Miljö och risker kommer att ge en bra vägledning för den fortsatta fysiska planeringen av kommunen, men ger även en bra kunskap till kommunens medborgare om de riskområden som bör ta särskild hänsyn till dessa risker, och att kommunen har påbörjat arbetet med att identifiera dem.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Daniel Gustafsson med Karin Hermans som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Viveka Sjödin, Ulrika Bylund och Anders Sahlin, medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga 1 – Kopia av missiv

Välkommen att ta del av och lämna era synpunkter på granskningsförslag av Översiktsplan 2040.

Kommunstyrelsen har den 30 november godkänt granskning av förslag på översiktsplan. Granskningsskedet kommer att pågå fram till den 15 februari 2022. Under denna period kommer synpunkter på förslaget att tas emot i enlighet med Plan- och bygglagens 3 kapitel.

Lagen anger att kommunen senast den dag då kungörelsen anslås på kommunens anslagstavla skicka planförslaget och kungörelsen till länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs. *Lag (2020:76)*.

Samt att den som vill lämna synpunkter på planförslaget ska göra det skriftligen under granskningstiden. *Lag (2020:76)*.

Efter granskningen kommer kommunen sammanställa synpunkter som kommit in i ett granskningsutlåtande och även redogöra för vilka eventuella ändringar i planen som synpunkterna har lett till.

För fullständig förteckning över vilka aktörer som mottagit utskicket, se sändlista på sista sidan.

Översiktsplan 2040

Översiktsplanen beskriver på vilket sätt Härnösands kommun bör utvecklas för att forma ett framtida samhälle där människor mår bra och fler väljer för att bo, leva och verka. Översiktsplanens handlingar innefattar även en hållbarhetsbedömning (miljökonsekvensbeskrivning) som redovisar konsekvenserna av förslaget.

Förslaget på Översiktsplan går att ta del av på många olika sätt, i PDF-format, karttjänst eller genom digital kartberättelse. Utskicket kommer inte att inkludera planhandlingarna på grund av filernas storlek. Ta del av den digitala kartberättelsen på www.harnosand.se/op2040 alternativt ladda ned handlingarna i PDF format på www.harnosand.se/op

Vid behov kan handlingarna lämnas ut digitalt, efterfrågan skickas till mailadress: op@harnosand.se

Handlingar i granskningsförslaget

Digital kartberättelse (www.harnosand.se/op2040)

Planförslag (www.harnosand.se/op)

Hållbarhetsbedömning (MKB)

Handlingsplan

Samrådsredogörelse

Synpunkter

Synpunkter på granskningshandlingen lämnas via e-post till: centraldiariet@harnosand.se

Märk ärendet med ”Synpunkt granskning Översiktsplan 2040” och diarienumret KS2021-422.

Vid frågor om granskningen eller granskningshandlingen, kontakta:

Maja Nordmark

Översiktsplanerare

0611-348254

op@harnosand.se

Sista svarsdatum

15 februari 2022

SÄNDLISTA - GRANSKNING ÖVERSIKTSPLAN 2040

Trafikverket

Region Västernorrland

Västernorrlands Länsmuseum

Polismyndigheten

Räddningstjänsten Höga kusten – Ådalen

Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län

Kustbevakning

Sametinget (samt berörda samebyar)

Ånge kommun

Örnsköldsviks kommun

Timrå kommun

Sollefteå kommun

Sundsvalls kommun

Kramfors kommun

Samtliga kommunala förvaltningar

Samtliga politiska partier i Kommunfullmäktige

Härnösand Energi- och Miljö

Technichus

Härnösands hus

Höga kusten Destinationsutveckling AB

HÄR - Handelsförening

Naturskyddsföreningen

Handelskammaren MittSverige

LRF (Lantbrukarnas Riksförbund)

Sundsvall/Timrå Airport

Höga kusten Airport